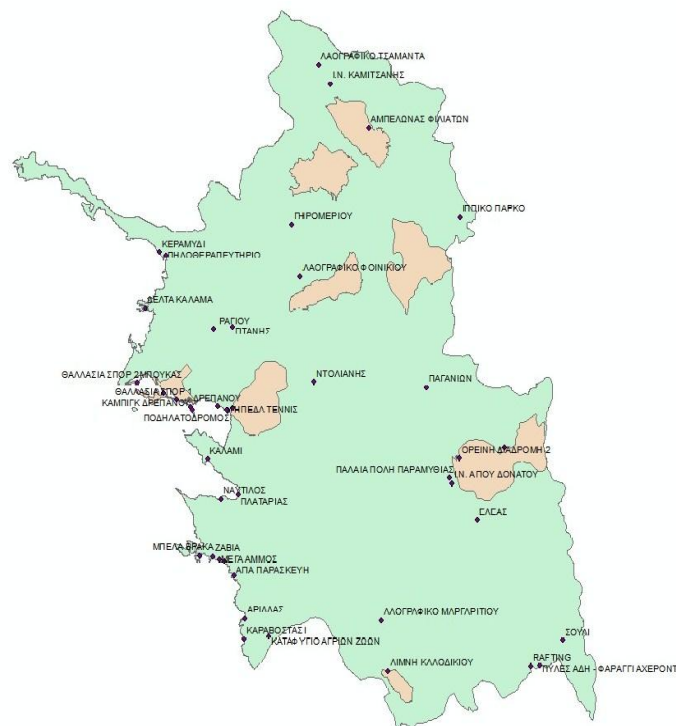

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΝΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ Ν.ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΖΑΛΑΒΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Επιβλέπων : Σαγιός Ι.

Επίκουρος Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Μ. Παπαδοπούλου

Επικ. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Ι. Σαγιάς

Επικ. Καθηγητής Ε.Μ.Π.

Θ. Χατζηχρήστος

Ε.Ε.ΔΙ.Π. Ε.Μ.Π.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2014

Τζαλαβράς Κωνσταντίνος

Διπλωματούχος Αγρονόμος και Τοπογράφος Μηχανικός Ε.Μ.Π.

Copyright © Konstantinos Tzalavras, 2014

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξολοκλήρου ή μέρους αυτής, για εμπορικό ή κερδοσκοπικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της εργασίας για εμπορικό-κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται στον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτή την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν επίσημες θέσεις του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου συμπεριλαμβανόμενων Σχολών, Τομέων και Μονάδων αυτού.

Ευχαριστίες.....

Θα ήθελα να εκφράσω τη χαρά και την τιμή που κατάφερα να αποκτήσω γνώσεις και τρόπους σκέψης στο καλύτερο ίσως εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας μας. Θέλω να ευχαριστήσω από καρδιάς τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Ι. Σαγιά καθώς και τον Δρ. κ. Θ. Χατζηχρήστο που με στήριξαν στην προσπάθειά μου για την αποπεράτωση της συγκεκριμένης διπλωματικής εργασίας.

Αφιέρωση.....

Αφιερώνω την παρούσα εργασία ολόψυχα στους γονείς μου, τον αδερφή που ήταν και είναι πάντα δίπλα μου.!!!!

Περιεχόμενα

Κεφάλαιο 1 ^ο : Εισαγωγή	9
Κεφάλαιο 2 ^ο : Τουρισμός	13
2.1 Ο τουρισμός στην Ελλάδα	13
2.2 Τεκμηρίωση των κατηγοριών του θεματικού τουρισμού	14
2.3 Εναλλακτικές μορφές τουρισμού	17
2.3.1 Αγροτουρισμός	17
2.3.2 Οικολογικός – Φυσιολατρικός τουρισμός (Οικοτουρισμός)	17
2.3.3 Πολιτιστικός τουρισμός	18
2.3.4 Αθλητικός τουρισμός	18
2.3.5 Τουρισμός υπαίθρου	18
2.3.6 Περιηγητικός τουρισμός	19
2.3.7 Ορεινός τουρισμός	19
2.3.8 Χειμερινός τουρισμός	19
2.3.9 Ορειβατικός τουρισμός	20
2.3.10 Τουρισμός Περιπέτειας	20
2.3.11 Θαλάσσιος τουρισμός	20
2.4 Ειδικές μορφές τουρισμού	21
2.4.1 Κοινωνικός τουρισμός	21
2.4.2 Τουρισμός υγείας	21
2.4.3 Θρησκευτικός τουρισμός	21
2.4.4 Συνεδριακός τουρισμός	22
2.4.5 Εκθεσιακός τουρισμός	22
2.4.6 Τουρισμός κινήτρων	23
2.4.7 Αστικός τουρισμός ή τουρισμός πόλεων	23
2.4.8 Εξειδικευμένος τουρισμός	24
Κεφάλαιο 3 ^ο Γεωπληροφοριακά Συστήματα (Γ.Σ.)	25
3.1 Ορισμός Γ.Σ.	25
3.2 Κύρια χαρακτηριστικά Γ.Σ.	25

3.3 Γεωγραφική βάση δεδομένων	26
3.4 Διαδικασίες Γ.Σ.	27
3.5 Χρήση των Γ.Σ.	29
3.6 Εφαρμογές των Γ.Σ.	29
3.7 Τα Γ.Σ. στο διαδίκτυο	30
3.7.1 Ανοιχτά Γεωγραφικά Δεδομένα	30
3.7.2 Γεωγραφικά Δεδομένα στο Διαδίκτυο	31
3.8 Τα Γ.Σ. σε συνάρτηση με τον τουρισμό	31
Κεφάλαιο 4 ^ο Εφαρμογή	34
4.1 Παρουσίαση του ν. Θεσπρωτίας	34
4.1.1 Ιστορικά στοιχεία	34
4.2 Δημογραφικά και κοινωνικά στοιχεία	35
4.2.1 Πληθυσμός	35
4.3 Περιβάλλον και φυσικοί πόροι	37
4.3.1 Μορφολογία εδάφους	37
4.3.2 Υδρογραφικά στοιχεία	37
Α. Ποταμός Καλαμάς	37
Β. Ποταμός Αχέροντας	39
Γ. Λίμνη Καλοδικίου	40
4.3.3 Κλίμα	41
4.3.4 Χλωρίδα και πανίδα	41
4.4 Υποδομές του νομού	42
4.4.1 Οδικό δίκτυο – μεταφορές	42
4.4.2 Ιερές μονές	43
4.4.3 Οροσειρές	44
4.4.4 Κάστρα	45
4.4.5 Παραλίες	46
4.4.6 Αρχαιολογικοί χώροι	48
Α. Αρχαιολογικός χώρος Ντόλιανης (Φανοτής)	48

<i>B. Αρχαία Γιτάνη</i>	<u>49</u>
4.5 Σχεδιασμός της γεωγραφικής βάσης δεδομένων	<u>50</u>
4.6 Δημιουργία σημείων ενδιαφέροντος	<u>50</u>
4.7 Μεθοδολογία	<u>54</u>
4.7.1 Προτεινόμενες Διαδρομές	<u>54</u>
<i>A. Οικολογικός – Φυσιολατρικός τουρισμός (Οικοτουρισμός)</i>	<u>54</u>
<i>B. Πολιτιστικός τουρισμός</i>	<u>56</u>
<i>Γ. Τουρισμός υπαίθρου</i>	<u>58</u>
<i>Δ. Περιηγητικός τουρισμός</i>	<u>60</u>
<i>Ε. Ορεινός τουρισμός</i>	<u>61</u>
<i>Στ. Θρησκευτικός τουρισμός</i>	<u>62</u>
4.7.2 Σημεία ενδιαφέροντος	<u>64</u>
<i>A. Αγροτουρισμός</i>	<u>64</u>
<i>B. Θαλάσσιος τουρισμός</i>	<u>65</u>
<i>Γ. Τουρισμός περιπέτειας</i>	<u>67</u>
4.8 Συμπεράσματα	<u>68</u>
Κεφάλαιο 5 ^ο Προτάσεις για μελλοντικές εργασίες	<u>69</u>
Βιβλιογραφία	<u>72</u>
<i>A. Ελληνική</i>	<u>72</u>
<i>B. Ξενόγλωσση</i>	<u>72</u>
<i>Γ. Διαδικτυακοί ιστότοποι</i>	<u>73</u>
<i>Δ. Πηγές</i>	<u>73</u>

Κεφάλαιο 1ο

Εισαγωγή

Στην παρούσα διπλωματική εργασία στόχος είναι η δημιουργία ενός χάρτη πληροφοριών για μια συγκεκριμένη περιοχή της Ελλάδος με χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών, καθώς και η πρόταση διαδρομών βάση των κατηγοριών του θεματικού τουρισμού οι οποίες τεκμηριώνονται σε επόμενο κεφάλαιο.

Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία, ασχολείται με τον τουρισμό και την ανάπτυξή του με την βοήθεια χαρτών γεωγραφικών πληροφοριών. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται ένα ενδιαφέρον από την μεριά των τουριστών για εξειδικευμένες μορφές τουρισμού, όπου περνάνε τις διακοπές τους ασχολούμενοι με ένα συγκεκριμένο αντικείμενο. Επίσης όμως είναι έντονη και η επιθυμία των τουριστών να γνωρίζουν από πριν το ποιο μέρος θα επισκεφθούν, τι μπορούν να βρουν εκεί, αλλά και το πώς θα μετακινηθούν προς τα εκεί. Τις πληροφορίες αυτές πλέον, με τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας, οι τουρίστες μπορούν να της έχουν μέσω χαρτών γεωγραφικών πληροφοριών που κυκλοφορούν ευρέως στο διαδίκτυο. Οι χάρτες γεωγραφικών πληροφοριών έχουν μεγάλη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια και συνεχώς αυξάνονται σε αριθμό, είδος και εξειδίκευση ανάλογα με την περίπτωση και τις απαιτήσεις του κόσμου. Είναι ένα εργαλείο το οποίο στην Ελλάδα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε ώστε να προβάλουμε ακόμα περισσότερες τουριστικές περιοχές και δυνατότητες, που είναι άγνωστες στο ευρύ κοινό, αλλά και βάση αυτών των χαρτών να εντοπιστούν αδυναμίες και να βελτιωθούν.

Η κατηγοριοποίηση του θεματικού τουρισμού είναι ένα πολυσύνθετο αντικείμενο το οποίο συνεχώς διευρύνεται. Οι τουρίστες αναζητούν ολοένα και πιο καινούργιες κατηγορίες που φαίνονται δελεαστικές σε αυτούς. Γι αυτό λοιπόν θα πρέπει πλέον οι παροχές προς τους τουρίστες να προσαρμόζονται όσο μπορούν στις απαιτήσεις των πελατών για να συνεχίσει η Ελλάδα να βρίσκεται στους κορυφαίους προορισμούς παγκοσμίως. Πρέπει να αναδειχθούν δραστηριότητες, προϊόντα ήθη και έθιμα που έχουν διατηρηθεί ανά τους αιώνες και να μην μένουμε μόνο στην φυσική ομορφιά αυτής της χώρας.

Αντίστοιχες εργασίες και διπλωματικές, έχουν γίνει μόνο όσον αφορά την οπτικοποίηση σημείων ενδιαφέροντος, περιλαμβάνοντας και σχετικές πληροφορίες

για το καθένα. Είναι αρκετές οι εφαρμογές γεωγραφικού περιεχομένου στο ίντερνετ. Ύστερα από εμπειρισταωμένη αναζήτηση εντοπίστηκαν εφαρμογές χαρτών με απλές διαδραστικές δυνατότητες πλοήγησης και μεγέθυνσης / σμίκρυνσης τμημάτων του χάρτη καθώς και δυνατότερες, πιο πλούσιες και σύνθετων εφαρμογών με αυξημένες διαδραστικές λειτουργίες. Καθοριστικός παράγοντας σε αυτό είναι η συμβολή της ελεύθερης διάδοσης τηλεπισκοπικών και χαρτογραφικών δεδομένων για το σύνολο του πλανήτη, βοηθώντας στην απεικόνιση της γεωγραφικής πληροφορίας που ούτως ή άλλως είναι αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητας. Έντονη δραστηριότητα παρατηρείται επίσης και στον ελληνικό χώρο αφού δεν είναι λίγες οι ιστοσελίδες που παρέχουν γεωγραφική πληροφορία είτε σε απλές μορφές είτε μέσω σύγχρονων διαδικτυακών γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών. Παρακάτω παρουσιάζεται μία σειρά αντιπροσωπευτικών διαδικτυακών εφαρμογών που εντοπίστηκαν σε ελληνικούς ή ξένους ιστοτόπους.

Η ιστοσελίδα WikiMaria.org διαθέτει μία εφαρμογή παράθεσης γεωγραφικών δεδομένων. Είναι ένας συνδυασμός της πολύ γνωστής εγκυκλοπαίδειας Wikipedia και των χαρτών της Google, παρέχοντας ένα πλούσιο σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών. Η καινοτομία του Wikimaria έγκειται στο γεγονός ότι ο χρήστης μπορεί να προσθέσει δικές του πληροφορίες για διάφορες περιοχές του πλανήτη. Δημιουργοί της είναι οι Alexandre Koriakine και Evgeniy Saveliev.

Η εφαρμογή του Δήμου Θεσσαλονίκης φιλοξενείται στον ιστότοπο <http://gis.thessaloniki.gr> αποτελεί μία σύγχρονη web GIS εφαρμογή, που αφορά στη γεωκωδικοποίηση και απεικόνιση των δεδομένων της τεχνικής υπηρεσίας του Δήμου Θεσσαλονίκης. Συγκεκριμένα ο χρήστης της σελίδας έχει τη δυνατότητα να πλοηγηθεί και να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν στις πράξεις εφαρμογής, στις πράξεις τακτοποίησης, στις χρήσεις γης και στους όρους δόμησης, σε διάφορα σημεία ενδιαφέροντος, σε γεωδαιτικά σημεία, σε εντοπισμό διευθύνσεων κ.α. Στη ιστοσελίδα υπάρχουν οδηγίες για την εκπαίδευση των πολιτών στη χρήση της εφαρμογής. Η εφαρμογή δημιουργήθηκε από τις εταιρείες AKMH A.E. και ΧΩΡΟΤΕΧΝΙΚΗ A.E.

Ο δήμος Αιγάλεω έχει εγκαταστήσει μία διαδικτυακή Γεωπληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Σ.) εφαρμογή στην οποία απεικονίζονται, γεωγραφικά δεδομένα του Δήμου. Έτσι είναι δυνατή η εμφάνιση πληροφοριών για τις στάσεις λεωφορείων, τις

ιατρικές εγκαταστάσεις, τα τοπωνύμια, τα ιατρεία του Δήμου κλπ. Ως χαρτογραφικό υπόβαθρο χρησιμοποιείται μία δορυφορική εικόνα IKONOS και διανυσματικά θεματικά επίπεδα που απεικονίζουν το οδικό δίκτυο του δήμου και κύρια σημεία ενδιαφέροντος.

Ο διαδικτυακός τόπος <http://www.ploigos.gr> παρέχει χρήσιμες πληροφορίες σχετικές με το οδικό δίκτυο της χώρας αλλά και διάφορα σημεία ενδιαφέροντος πάνω σε αυτό, όπως τράπεζες, πρατήρια βενζίνης, δημόσιες υπηρεσίες κλπ. Τα σημεία ενδιαφέροντος είναι καταχωρημένα σε σχεσιακή βάση δεδομένων με αποτέλεσμα η αναζήτησή τους να γίνεται ευκολότερη.

Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Αθηνών έχει αναπτύξει έναν ψηφιακό χάρτη της Πολυτεχνειούπολης όπου γίνεται εντοπισμός της γεωγραφικής θέσης των κτιρίων κι εργαστηρίων του πολυτεχνείου. Η εφαρμογή χρησιμοποιεί ως χαρτογραφικό υπόβαθρο τα Google Maps και βρίσκεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://map.ntua.gr/google.html>.

Στην ιστοσελίδα www.akweb.gr/eap/re φιλοξενείται το εργαλείο οπτικοποίησης της γεωγραφικής θέσης των υπηρεσιών κι εγκαταστάσεων του ΕΑΠ που αναπτύχθηκε στα πλαίσια της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας του φοιτητή Ανδρέα Κωνσταντινίδη, με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Εμμανουήλ Στεφανάκη. Μέσω της εφαρμογής μπορεί να γίνει πλοήγηση στα σημεία της Ελλάδος όπου φιλοξενούνται εγκαταστάσεις του ΕΑΠ, ενώ εμφανίζονται πληροφορίες και φωτογραφικό υλικό των κτιρίων. Είναι επίσης δυνατή η εμφάνιση του προγράμματος μαθημάτων των φοιτητών με την εισαγωγή του προσωπικού αριθμού μητρώου τους. Είναι δυνατή η τροποποίηση των θέσεων των κτιρίων και των περιγραφικών πληροφοριών που εμφανίζονται μέσα από τη διεπαφή του χειριστή

Η χαρτογράφηση των Πολιτιστικών χώρων με χρήση Γ.Σ. που αναπτύχθηκε στα πλαίσια της προπτυχιακής διπλωματικής εργασίας της φοιτήτριας Κυριτσοπούλου Αδαμαντίας με επιβλέπουσα καθηγήτρια την κ. Τσουχλαράκη Ανδρονίκη. Το αντικείμενο της συγκεκριμένης διπλωματικής αποτελεί τη δημιουργία ενός Άτλαντα, Πολιτισμού και Περιβάλλοντος για το Ακρωτήρι Χανίων με τη χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών και συγκεκριμένα με τη χρήση του λογισμικού ArcGIS Desktop.

Η δουλειά που γίνεται στη συγκεκριμένη διπλωματική αφορά την περιοχή του νομού Θεσπρωτίας. Έχει γίνει μια προσπάθεια δημιουργίας ενός χάρτη πληροφοριών με τη χρήση του λογισμικού ArcGIS Desktop ο οποίος περιλαμβάνει διαδραστικά σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος για το νομό. Επίσης δίνεται μια συνολική εικόνα του νομού αλλά και προτάσεις-διαδρομές προς τους επίδοξους επισκέπτες που θέλουν να ακολουθήσουν κάποια συγκεκριμένη μορφή τουρισμού. Στόχος της εργασίας είναι μέσω του χάρτη που δημιουργήθηκε αλλά και τις διαδρομές που προτείνονται, αρχικά να προβληθεί ο νομός και εν συνεχεία ο επίδοξος επισκέπτης να πάρει τις πληροφορίες που θέλει αλλά και μια πιο εύκολη απόφαση για το τι τελικά θα επισκευθεί.

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί γίνεται αρχικά μια τεκμηρίωση των κατηγοριών που περιλαμβάνει ο θεματικός τουρισμός. Στο 3^ο κεφάλαιο έχουμε μια παρουσίαση των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών όσων αφορά το τι είναι, που, πως, πότε και γιατί μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε. Στο 4^ο κεφάλαιο υπάρχει όλη η δουλειά που έγινε στη συγκεκριμένη εργασία, γίνεται παρουσίαση του νομού, γίνεται σαφές πως δημιουργήθηκε ο χάρτης και προτείνονται οι διαδρομές. Και τέλος στο 5^ο κεφάλαιο υπάρχουν κάποια συμπεράσματα και προτάσεις όσων αφορά το τι θα μπορούσε να είχε γίνει ή τι μπορεί στο μέλλον να εφαρμοστεί καλύτερα σε κάποια αντίστοιχη εργασία.

Κεφάλαιο 2ο

2.1 Ο τουρισμός στην Ελλάδα

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο πρόκειται να δοθούν οι ορισμοί και να γίνει η τεκμηρίωση των κατηγοριών του θεματικού τουρισμού .

Η Ελλάδα αποτελεί κορυφαίο τουριστικό προορισμό παγκοσμίως, κατατάσσεται ανάμεσα στους κορυφαίους 10 τουριστικούς προορισμούς για το 2010 σύμφωνα με τη Lonely Planet και επίσης βρίσκεται στη δεύτερη θέση σύμφωνα με τα Telegraph Travel Awards 2008 της Αγγλίας στην κατηγορία της Καλύτερης Ευρωπαϊκής Χώρας. Την τελευταία δεκαετία, ο αριθμός των τουριστών αυξάνεται σταθερά. Το 2004, 14,2 εκατομμύρια άτομα επισκέφθηκαν την Ελλάδα, αριθμός που αυξήθηκε σε 17 εκατομμύρια το 2008 και αναμένεται ότι οι επισκέπτες θα αυξηθούν σε 20 εκατομμύρια τα επόμενα χρόνια, σχεδόν το διπλάσιο του πληθυσμού της χώρας. [Πηγή: Enterprise Greece]

Παρόλο που η χώρα διαθέτει άρτια τουριστική υποδομή, η Ελλάδα έχει θέσει ως στόχο να αναπτύξει περαιτέρω τις τουριστικές της δυνατότητες και να αποτελέσει προορισμό διακοπών για όλο το χρόνο. Το μεσογειακό κλίμα της χώρας είναι ιδανικό για δραστηριότητες, όπως γκολφ και οδοιπορία, και εκτιμάται ότι ένα εκατομμύριο Ευρωπαίοι θεωρούν την Ελλάδα ως υποψήφιο προορισμό δεύτερης κατοικίας.

Σήμερα, το 70% των επισκέψεων λαμβάνει χώρα κατά την περίοδο μεταξύ Μαΐου και Οκτωβρίου, ενώ οι επισκέπτες συγκεντρώνονται κυρίως στην Κρήτη (21% των συνολικών κλινών), στα Δωδεκάνησα (17%), στα Επτάνησα (12%), στην Αττική (9%) στη Χαλκιδική (6,5%). [Πηγή: Enterprise Greece]

Υποτομείς του τουρισμού οι οποίοι παρουσιάζουν επενδυτικό ενδιαφέρον είναι τα θέρετρα ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης κατοικιών δεύτερης κατοικίας, γήπεδα γκολφ, ο αθλητικός τουρισμός, ο τουρισμός υγείας και ευεξίας, η αναβάθμιση και κατασκευή νέων μαρίνων, τα συνεδριακά κέντρα, η ανάπτυξη αγροτουριστικών προϊόντων, ο θρησκευτικός τουρισμός, τα ιαματικά κέντρα και κέντρα θαλασσοθεραπείας, ο γαστρονομικός τουρισμός και πλήθος θεματικών επιλογών σχετικά με την πολιτισμική και ιστορική κληρονομιά της Ελλάδας.

Οι άφθονοι φυσικοί πόροι της Ελλάδας, ο ιστορικός πλούτος και η παραδοσιακή κληρονομιά της αποτελούν τη βάση για την δημιουργία μορφών εναλλακτικού τουρισμού, συμπεριλαμβανομένου του θρησκευτικού τουρισμού, των ταξιδιών περιπέτειας, του αρχαιολογικού τουρισμού, του γαστρονομικού και οινικού τουρισμού.

Το νέο τοπίο στον τουρισμό δίνει πρόσθετες ευκαιρίες ανάπτυξης με τις εξειδικευμένες υπηρεσίες του θεματικού τουρισμού. Ο θεματικός τουρισμός αποτελεί τμήμα των ειδικών μορφών τουρισμού, οι οποίες χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ενός ειδικού κινήτρου και από την ανάπτυξη μιας αντίστοιχης ειδικής υποδομής (ζήτηση - προσφορά). Με τον θεματικό τουρισμό, οι άνθρωποι αναζητούν ένα διαφορετικό τρόπο αναψυχής, ο οποίος συνδέεται με την διατήρηση της τοπικής κουλτούρας, την προστασία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος αλλά και με την αποφυγή της χρήσης υπηρεσιών μαζικού τουρισμού. Ανταποκρινόμενη στην διεθνή τάση για διεύρυνση και διαφοροποίηση του τουριστικού της προϊόντος, η Ελλάδα, τα τελευταία χρόνια, προσφέρει ελκυστικά πακέτα και υπηρεσίες θεματικού τουρισμού. Με την βοήθεια σημαντικών κρατικών επενδυτικών κινήτρων οι επιχειρηματίες δημιουργούν υποδομές και υπηρεσίες σχετικές με τον τουρισμό υγείας, τον θρησκευτικό τουρισμό, τον γαστρονομικό τουρισμό, τον αθλητικό τουρισμό, τον τουρισμό περιπέτειας, τον οικο-τουρισμό αλλά και τον αγροτουρισμό.

2.2 Η τεκμηρίωση των κατηγοριών του θεματικού τουρισμού

Το ερώτημα του πώς θα ορίζαμε σήμερα την έννοια τουρίστας μας βοηθάει, στο να αναλύσουμε και να κατηγοριοποιήσουμε τον θεματικό τουρισμό. Τουρίστας μπορεί να οριστεί ένα άτομο, που κάνει μια περιήγηση με τα πόδια σε ένα βουνό, κάποιος που επισκέπτεται ένα αρχαιολογικό μνημείο ή κάποιος που θέλει μια αλλαγή για να ξεφύγει από τα προβλήματα της καθημερινότητάς του.

Ο τουρισμός έχει άμεση σχέση με τα κίνητρα και τις ανάγκες που οδηγούν τους ανθρώπους στο να ταξιδέψουν. Αυτές οι ανάγκες ποικίλουν από άνθρωπο σε άνθρωπο μιας και άλλοι ταξιδεύουν για να ξεκουραστούν, να ψυχαγωγηθούν, να

ζήσουν κάτι το διαφορετικό και άλλοι για να δουν κάποιους φίλους, για να μάθουν περισσότερα πράγματα που έχουν σχέση με το επάγγελμά τους ή για να παραβρεθούν σε θρησκευτικές εορτές κλπ .

Οι παράγοντες που οδηγούν στην κατηγοριοποίηση του τουρισμού είναι οι εξής :

- Τα κίνητρα που ωθούν τον τουρίστα στο να πραγματοποιήσει ένα ταξίδι.
- Τον τύπο και τα χαρακτηριστικά ενός ταξιδιού.
- Τον χρόνο εμφάνισης της κάθε μορφής ταξιδιού.
- Τις επιπτώσεις που έχει η κάθε κατηγορία στην τοπική ανάπτυξη. Έτσι λοιπόν παρατηρούνται οι εξής μορφές τουρισμού:

1) Μαζικός τουρισμός: Ο μαζικός τουρισμός δημιουργήθηκε κυρίως από την οικονομική άνθηση σε πολλές μεγάλες χώρες, την ανάγκη των ανθρώπων να ξεφύγουν από την καθημερινότητα και την τεχνολογική ανάπτυξη (ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας, εκσυγχρονισμός των μεταφορών). Ο μαζικός τουρισμός δίνει τη δυνατότητα στον ταξιδιώτη να επιλέξει ένα «πακέτο» διακοπών που στην τιμή του περιλαμβάνονται σχεδόν όλες οι παροχές και οι υπηρεσίες που θα χρησιμοποιήσει.

Σε αυτή την μορφή τουρισμού οι τουρίστες έχουν ως στόχο να ξεκουραστούν και να διασκεδάσουν σε ηλιόλουστους προορισμούς :

2) Εναλλακτικός τουρισμός: Ο εναλλακτικός τουρισμός δημιουργήθηκε από την επιθυμία των ανθρώπων να βρουν έναν διαφορετικό τρόπο διακοπών ο οποίος να συμβάλει στο να μάθουν την κουλτούρα του κάθε τόπου, προστατεύοντας παράλληλα το ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον [wikipedia,2009]. Οι κύριες μορφές του εναλλακτικού τουρισμού είναι οι παρακάτω :

- Αγροτουρισμός
- Τουρισμός υπαίθρου
- Αθλητικός τουρισμός
- Περιηγητικός τουρισμός

- Θαλάσσιος τουρισμός
- Οικοτουρισμός ή οικολογικός τουρισμός
- Πολιτιστικός τουρισμός
- Ορεινός τουρισμός
- Χειμερινός τουρισμός
- Ορειβατικός τουρισμός
- Τουρισμός περιπέτειας

3) Τουρισμός ειδικών ενδιαφερόντων: είναι η μορφή εκείνη του τουρισμού στην οποία τα άτομα που την επιλέγουν έχουν ως κοινό το ενδιαφέρον τους για κάτι συγκεκριμένο. Επιμέρους μορφές ειδικών μορφών τουρισμού :

- Κοινωνικός τουρισμός
- Τουρισμός υγείας
- Εκπαιδευτικός τουρισμός
- Θρησκευτικός τουρισμός
- Συνεδριακός τουρισμός
- Εκθεσιακός τουρισμός
- Τουρισμός κινήτρων
- Εξειδικευμένος τουρισμός
- Αστικός τουρισμός

Βασική διαφορά μεταξύ του μαζικού τουρισμού και του εναλλακτικού είναι ότι στην πρώτη περίπτωση οι τοπικές κοινωνίες που φιλοξενούν τους ταξιδιώτες δεν επωφελούνται γιατί η ασχολίες των ταξιδιωτών περιορίζονται σε ένα συγκεκριμένο μέρος (π.χ. κρουαζιερόπλοιο, μεγάλες οργανωμένες τουριστικές μονάδες). Αντίθετα

στην περίπτωση του εναλλακτικού τουρισμού οι ταξιδιώτες έχουν άμεση επαφή με την εκάστοτε τοπική κοινωνία και στηρίζουν περισσότερο την ντόπια οικονομία.

2.3 Εναλλακτικές μορφές τουρισμού

Παρακάτω αναλύονται οι βασικότερες μορφές των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

2.3.1 Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός είναι μοχλός οικονομικής ανάπτυξης, σε απομακρυσμένες περιοχές της περιφέρειας και αποτελεί «πόλο έλξης» για τουρίστες σε τοπικές γιορτές και εκδηλώσεις. Ακόμη ενισχύει την παραγωγή και την πώληση τοπικών προϊόντων προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης και δημιουργεί ισχυρούς δεσμούς, μεταξύ τόπου και επισκέπτη. Ο αγροτουρισμός μπορεί να συνδυαστεί και με άλλες μορφές θεματικού τουρισμού όπως είναι ο αθλητικός, ο θρησκευτικός, ο πολιτισμικός τουρισμός και ο τουρισμός υγείας. Η Ελλάδα πρέπει σε αυτή την αναπτυσσόμενη αγορά, να προσφέρει μοναδικές εμπειρίες διακοπών με άξονα τα παραδοσιακά χωριά και την ευκαιρία για τη δημιουργία προϊόντων, σύμφωνα με τις τοπικές παραδόσεις, τα ήθη και έθιμα και τις παραδοσιακές τέχνες.

2.3.2 Οικολογικός – Φυσιολατρικός τουρισμός (Οικοτουρισμός)

Οικοτουρισμός είναι μια αειφόρος μορφή τουρισμού υπαίθρου που εστιάζεται στην απόκτηση εμπειριών και γνώσεων για τη φύση και ο οποίος διαχωρίζεται με τρόπο ώστε να είναι ήπιος, μη καταναλωτικός και τοπικά προσανατολισμένος. Αναπτύσσεται τυπικά σε φυσικές περιοχές και πρέπει να συντελεί στη διατήρηση και στη συντήρηση αυτών των περιοχών [Σφακιανάκης, Μ.(2000)]. Αυτή την κατηγορία επιλέγουν οι φυσιολατρικοί τουρίστες, οι οποίοι θέλουν να συναντήσουν περιοχές με φυσική ομορφιά, αλλά και τα παράξενα και τα περίεργα που μπορεί κανείς να συναντήσει σε κάθε γωνιά της γης. Η Ελλάδα με ένα πλήθος μοναδικών οικοσυστημάτων όπως οι προστατευόμενες περιοχές Ramsar και Natura, αγροτικά

τοπία, χιλιάδες νησιά, ατέλειωτη ακτογραμμή, επιβλητικά βουνά , λίμνες και ποτάμια, παρέχει μοναδικές ευκαιρίες για την ανάπτυξη οικοτουριστικών εμπειριών.

2.3.3 Πολιτιστικός τουρισμός

Πολιτιστικός τουρισμός ονομάζεται ο τουρισμός που έχει σκοπό πολιτιστικό, περιλαμβάνοντας παράλληλα και περιηγήσεις, θεατρικές παραστάσεις, φεστιβάλ, επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία και μουσεία, καθώς και την μελέτη του φυσικού περιβάλλοντος, των λαογραφικών στοιχείων μιας περιοχής. Η κατηγορία αυτή προσελκύει τουρίστες που προτιμούν να παρακολουθήσουν Μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς, εκδηλώσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος, τον λαό και τον τρόπο ζωής του καθώς και την κοινωνική, πολιτική και οικονομική δομή μιας περιοχής.

2.3.4 Αθλητικός τουρισμός

Σε αυτήν την μορφή τουρισμού συμμετέχουν τουρίστες που ταξιδεύουν είτε για να λάβουν ενεργό μέρος ή απλά να παρακολουθήσουν αθλητικά γεγονότα αλλά παράλληλα να επισκεφθούν και την πόλη που τα διοργανώνει. Μερικές από αυτές τις δημοφιλείς αθλητικές εκδηλώσεις είναι οι Ολυμπιακοί Αγώνες το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου, Πρωταθλήματα Τέννις, διεθνή τουρνουά Στίβου.

2.3.5 Τουρισμός υπαίθρου

Στην κατηγορία αυτή οι δραστηριότητες σχετίζονται με το ορεινό και παράκτιο περιβάλλον και πραγματοποιούνται σε κατασκηνώσεις με σταθερές εγκαταστάσεις και σε κάμπινγκ. Χαρακτηριστικό γνώρισμα των τουριστών που προτιμούν αυτήν την μορφή τουρισμού είναι ότι όλοι τους είναι φυσιολάτρες και θέλουν να γνωρίσουν τον τόπο διαμονής τους και το γύρω περιβάλλον μένοντας στην ύπαιθρο και όχι σε κάποιο οργανωμένο ξενοδοχείο κλπ [Λαγός, Γ.(2005)].

2.3.6 Περιηγητικός τουρισμός

Ο τουρισμός αυτός αναφέρεται στην πεζοπορία που πραγματοποιούν οι τουρίστες μέσα στο φυσικό περιβάλλον, με σκοπό να απολαύσουν τον πλούτο και τα αξιοθέατα της φύσης, μέσα από την σωματική άθληση, που αποτελεί εγγύηση για την καλύτερη υγεία τους. Η πεζοπορία ενδείκνυται στις ορεινές περιοχές, οι οποίες διαθέτουν όλα εκείνα τα στοιχεία που προσελκύουν τους λάτρεις της περιήγησης. Ο συγκεκριμένος τύπος άθλησης διακρίνεται σε δύο μορφές: το trekking, το οποίο αφορά την πολυήμερη πεζοπορία μέσα σε ένα ορεινό τοπίο και το hiking, που είναι πεζοπορία, η οποία διαρκεί μόνο μία μέρα. Τα τελευταία χρόνια έχει παρατηρηθεί έντονο ενδιαφέρον για το συγκεκριμένου τύπου εναλλακτικού τουρισμού, ιδιαίτερα από τότε που η Ευρωπαϊκή Ένωση καθιέρωσε πολιτικές προβολής κάποιων μονοπατιών, γνωστά ως Μονοπάτια Μεγάλων Διαδρομών, που αξίζουν να δεχτούν την επίσκεψη των δραστήριων πεζοπόρων.

2.3.7 Ορεινός τουρισμός

Στον ορεινό τουρισμό οι ταξιδιώτες επιδιώκουν να βρεθούν σε ένα ήρεμο περιβάλλον κοντά στη φύση και να απολαύσουν την ησυχία και τον καθαρό αέρα της ατμόσφαιρας. Είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολύπλευρης δραστηριότητας στον ορεινό χώρο η οποία φέρνει τον επισκέπτη σε επαφή με την φύση και τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες θα μπορέσει να λάβει μέρος, να ασχοληθεί με τον αθλητισμό, να διασκεδάσει και να νιώσει την χαρά της περιήγησης και της γνώσης.

2.3.8 Χειμερινός τουρισμός

Πραγματοποιείται τους χειμερινούς μήνες από τους ταξιδιώτες οι οποίοι επισκέπτονται κυρίως περιοχές που τον χειμώνα «ντύνονται» στα λευκά και μπορούν να απολαύσουν δραστηριότητες όπως το σκι, οι παγοδρομίες, το πατινάζ αλλά και άλλα διάφορα αθλήματα τα οποία σχετίζονται με το χιόνι και τον πάγο.

2.3.9 Ορειβατικός τουρισμός

Ο ορειβατικός τουρισμός άμεση σχέση με την ορειβασία, δηλαδή την ανάβαση διάσχιση και κατάβαση οποιουδήποτε βουνού. Οι τουρίστες που ασχολούνται με την ορειβασία συνήθως έχουν πολύ καλή φυσική κατάσταση και ενδιαφέρονται κάθε φορά να κατακτούν και μια καινούργια κορυφή για αυτούς. Συνήθως φέρουν μαζί τους ικανοποιητικό εξοπλισμό ή επιλέγουν περιοχές που τους τον παρέχουν υπό τη μορφή δανεισμού.

2.3.10 Τουρισμός περιπέτειας

Οι τουρίστες που ανήκουν σε αυτή την κατηγορία αναζητούν κάποια ασυνήθιστη ή περίεργη εμπειρία. Επιδιώκουν περιπετειώδεις δραστηριότητες που μπορεί να είναι επικίνδυνες, όπως αναρρίχηση, ράφτινγκ, skydiving, καταδύσεις, το bungee jumping, η ιστιοπλοΐα, η εξερεύνηση σπηλαίων, το ποδήλατο βουνού, το αλεξίπτωτο και το αλεξίπτωτο πλαγιάς, η οδοιπορία κ.α. Η Ελλάδα είναι σε θέση να προσελκύσει λάτρεις των σπορ από όλο τον κόσμο, οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να ασχοληθούν με ποικίλες δραστηριότητες, ενώ παράλληλα θα απολαμβάνουν τα φυσικά θέλγητρα της χώρας, από θεαματικά τοπία μέχρι μαγευτικές παραλίες.

2.3.11 Θαλάσσιος τουρισμός

Σε αυτήν την μορφή τουρισμού ο τουρίστας επιλέγει είτε καθ' όλη την διάρκεια των διακοπών του ή το μεγαλύτερο διάστημα των διακοπών του να μένει μέσα σε ένα σκάφος ή ένα πλοίο, όπου εκεί θα είναι και ο κύριος χώρος για να διασκεδάσει, να ξεκουραστεί, να τραφεί, να αθληθεί κλπ. Κύρια προϊόντα του θαλάσσιου τουρισμού είναι η κρουαζιεροπλοΐα, η ιδιωτική θαλάσσια περιήγηση (σκάφη αναψυχής) και η παράκτια τουριστική ναυσιπλοΐα με θαλαμηγούς, τουριστικά σκάφη κλπ.

2.4 Ειδικές μορφές τουρισμού

2.4.1 Κοινωνικός τουρισμός

Είναι μια μορφή του τουρισμού που χρηματοδοτείται από επαγγελματικές ενώσεις, οργανισμούς, συνεταιρισμούς και εργατικά σωματεία και το κράτος ώστε να μπορέσουν και άτομα που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να καταφέρουν να κάνουν ένα ταξίδι. Δικαιούχοι αυτής της κατηγορίας τουρισμού υπό κάποιες πάντα προϋποθέσεις είναι κυρίως συνταξιούχοι, άγαμες μητέρες ή μονογονεϊκές οικογένειες, άνεργοι, πολύτεκνοι, αγρότες, εργαζόμενοι σε οικοδομικές εργασίες, άτομα με αναπηρία κλπ.

2.4.2 Τουρισμός υγείας

Ο τουρισμός Υγείας είναι μια μορφή τουρισμού για εκείνους που αναζητούν ειδική ιατρική θεραπεία, η οποία δεν είναι δυνατή κοντά στον τόπο διαμονής τους, κάνουν ταξίδια σε άλλους τόπους και ονομάζονται ιατρικοί τουρίστες ή τουρίστες αποθεραπείας. Μερικοί από αυτούς τους τουρίστες επωφελούνται από την ιατρική βοήθεια σε άλλες χώρες, γιατί μπορεί να είναι ακριβή στη δική τους χώρα. Πολλοί ιατρικοί τουρίστες κάνουν επίσης εκδρομές απλά να μείνουν για λίγες ημέρες σε υγιέστερο κλίμα για αυτούς. Η χώρα μας είναι παγκοσμίως γνωστή για το επιστημονικό της προσωπικό και ειδικά τους άριστους γιατρούς της. Σπουδαγμένοι και εξειδικευμένοι στα καλύτερα πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα της Ευρώπης και της Βορείου Αμερικής, προσφέρουν άριστες ιατρικές υπηρεσίες και στρατηγικό πλεονέκτημα για τη χώρα, στον τομέα του Ιατρικού τουρισμού.

2.4.3 Θρησκευτικός τουρισμός

Είναι ο τουρισμός εκείνος όπου τουρίστες μετακινούνται από τον τόπο της μόνιμης κατοικίας τους συνήθως σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους (πχ Χριστούγεννα, Πάσχα, κλπ) και πηγαίνουν σε ένα τόπο που θεωρείται πιο ιερός ώστε να ασκήσουν

τα θρησκευτικά τους καθήκοντα είτε γιατί το είχαν σαν τάμα, είτε από ευγνωμοσύνη κλπ.

Περιλαμβάνει τουριστικά ταξίδια σε χώρους θρησκευτικής σημασίας. Ο κόσμος είναι διάσπαρτος με μια σειρά από θρησκευτικές τοποθεσίες, όπως το Hajj στη Μέκκα, η Ιερουσαλήμ στο Ισραήλ, το Βαρανάσι στην Ινδία, και το Βατικανό στη Ρώμη. Στην Ελλάδα ο θρησκευτικός τουρισμός συνδυάζει πνευματικά, πολιτισμικά και ιστορικά θέματα. Εκτός από τα ταξίδια σε Χριστιανικά Ορθόδοξα μοναστήρια, όπως του Όρους Άθω και των Μετεώρων, οι επισκέπτες έρχονται στην Ελλάδα για να θαυμάσουν και να μελετήσουν τα μοναδικά βυζαντινά και μετα-βυζαντινά αριστουργήματα, όπως εικόνες και εικονογραφίες, μωσαϊκά, τοιχογραφίες και ιερά. Η θρησκευτική κληρονομιά της Ελλάδας προσελκύει επισκέπτες από όλο τον κόσμο, οι οποίοι επισκέπτονται εκκλησίες και μοναστήρια σε όλη τη χώρα που συχνά βρίσκονται σε περιοχές με εξαιρετικά τοπία. Τέτοιες εμπειρίες συμπληρώνουν πιο δημοφιλείς και παραδοσιακές μορφές τουρισμού και προσφέρουν μοναδικές ευκαιρίες σε όλη την Ελλάδα.

2.4.4 Συνεδριακός τουρισμός

Είναι ο τουρισμός εκείνος που περιλαμβάνει διάφορες οργανωμένες εκδηλώσεις πχ συνέδρια ή συναντήσεις με μεγάλο ή μικρό αριθμό συμμετεχόντων και οι μετέχοντες μπορούν να αναπτύξουν τουριστική δραστηριότητα. Αυτά τα συνέδρια μπορεί να γίνονται είτε σε εθνικό είτε σε διεθνές είτε σε τοπικό επίπεδο. Είναι μια προσοδοφόρα μορφή τουρισμού μιας και άτομα τα οποία παίρνουν μέρος σε αυτά καθ' όλη την διάρκεια της διαμονής τους (από δύο έως τέσσερις μέρες) λόγω του ότι ανήκουν σε υψηλά κοινωνικά στρώματα έχουν την δυνατότητα να ξοδέψουν χρήματα και να τα αφήσουν στον τόπο που επισκέφτηκαν.

2.4.5 Εκθεσιακός τουρισμός

Είναι ο τουρισμός που δημιουργείται γύρω από κάθε είδους εκθέσεις οι οποίες συνήθως οργανώνονται σε μεγάλα αστικά κέντρα. Για να μπορέσει να πραγματοποιηθεί ένας εκθεσιακός τουρισμός πρέπει να υπάρχει η κατάλληλη

υποδομή, αλλά και ο κατάλληλος εξοπλισμένος χώρος, καθώς επίσης και βοηθητικοί χώροι όπως εστιατόρια, καφετέριες, ιατρεία, κλπ.

2.4.6 Τουρισμός κινήτρων

Ονομάζεται ο τουρισμός εκείνος ο οποίος προέκυψε από το σκεπτικό των διαφόρων επιχειρήσεων να δίνουν κίνητρα τους υπαλλήλους τους για να γίνουν πιο αποδοτικοί στην δουλειά τους και να κερδίζουν με αυτόν τον τρόπο τουριστικά πακέτα. Είναι δηλαδή μια μέθοδος παρακίνησης για τους εργαζομένους η οποία από την πρώτη εφαρμογή της μέχρι τώρα αποδείχτηκε αποτελεσματική. Τουρίστες κινήτρου είναι αυτοί οι οποίοι παίρνουν ένα πακέτο διακοπών ως επιβράβευση από την εταιρεία τους, για την καλή δουλειά και την επίτευξη των στόχων που έχουν οριστεί από την εταιρεία. Οι εταιρίες επιδιώκουν με αυτά τα ταξίδια οι εργαζόμενοι τους να αντλήσουν έμπνευση και να εργαστούν σκληρότερα, να βελτιωθούν οι σχέσεις εργασίας και οι εργαζόμενοι να επικεντρωθούν στην συγκόλληση με τους υπολοίπους σε μια ομάδα. Ένας εργαζόμενος που έχει βραβευτεί με ένα ωραίο πακέτο διακοπών για την επίτευξη των στόχων πωλήσεων που του ανατέθηκαν είναι ένα τέλειο παράδειγμα του τουρισμού κινήτρου.

2.4.7 Αστικός τουρισμός ή τουρισμός πόλεων

Σε κάθε πόλη υπάρχουν κάποιοι πόροι οι οποίοι είναι διαθέσιμοι και στον ντόπιο πληθυσμό και στον επισκέπτη. Αυτοί οι πόροι είναι πχ τα μνημεία, τα αξιοθέατα, τα μουσεία, οι πινακοθήκες, τα εμπορικά κέντρα, τα μπαρ, τα θέατρα, τα καζίνο ,οι συναυλίες, τα φεστιβάλ, οι πινακοθήκες, κλπ και αποτελούν πόλο έλξης πολλών επισκεπτών έστω για λίγες μέρες στα αστικά κέντρα έτσι ώστε να αναπτύξουν ένα σύνολο ποικίλων δραστηριοτήτων. Αυτή η μορφή τουρισμού παρουσιάζεται κυρίως στις πρωτεύουσες των διαφόρων χωρών, πχ Αθήνα, Ρώμη, Λονδίνο κλπ.

2.4.8 Εξειδικευμένος τουρισμός

Σε αυτή την κατηγορία τουριστών εντάσσονται άτομα τα οποία θέλουν να ζήσουν μία συγκεκριμένη εμπειρία, ή να ασχοληθούν με κάτι που δεν έχουν ξανακάνει ποτέ στη ζωή τους. Εδώ μπορούμε να εντάξουμε διάφορα πράγματα όπως : όπως η παρατήρηση πουλιών στη φύση, μια ψαρευτική εμπειρία, ο γεωτουρισμός, οινικός τουρισμός, ο γαστρονομικός τουρισμός κ.α.

Στο επόμενο κεφάλαιο γίνεται μια παρουσίαση των Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών, αλλά και το πώς και μπορούμε να τα χρησιμοποιήσουμε.

Κεφάλαιο 3ο

3.1 Ορισμός Γεωπληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Σ.)

Τα Γεωπληροφοριακά Συστήματα ή Geographical Information Systems (Γ.Σ.) είναι πληροφοριακά συστήματα τα οποία δέχονται δεδομένα (γεωγραφικά και μη) για μια συγκεκριμένη γεωγραφική τοποθεσία και χρησιμοποιώντας το κατάλληλο υλικό υπολογιστών (hardware) και λογισμικό (software) αναλαμβάνουν τη διαχείριση, ανάλυση και παρουσίαση όλων των πληροφοριών σχετικά με αυτήν την τοποθεσία.

Παρά την εξέλιξη που έχει σημειώσει η ανάπτυξη των Γ.Σ. τα τελευταία χρόνια, γεγονός είναι ότι έχουν διατυπωθεί πολλά και οι μελετητές προσεγγίζουν την τεχνολογία αυτή από διάφορες οπτικές γωνίες. Στην συνέχεια θα κάνουμε διάκριση των προσεγγίσεων αυτών που έχουν εκφραστεί.[Κουτσόπουλος, Κ. (2003)]

3.2 Κύρια χαρακτηριστικά των Γ.Σ.

Το σημαντικότερο μέρος ενός Γ.Σ. είναι η βάση δεδομένων πάνω στην οποία εισάγονται τα σημεία, γίνονται οι αναλύσεις, βγαίνουν τα συμπεράσματα και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που αφορούν συγκεκριμένα προβλήματα σχετικά με μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή. Μια τέτοια γεωγραφική βάση δεδομένων, εκτός από τις πληροφορίες που περιλαμβάνει μια συνηθισμένη βάση δεδομένων, πρέπει να περιέχει και πληροφορίες που αφορούν τη γεωγραφία μιας περιοχής. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι η γεωγραφία μιας περιοχής μπορεί να είναι η μορφολογία του εδάφους, τα ποτάμια, οι δρόμοι, οι κατοικημένες περιοχές και ότι άλλο θα μας απασχολούσε σαν γεωγραφική πληροφορία σε ένα χάρτη.

Η σημαντικότερη λειτουργία ενός Γ.Σ. είναι το πώς οργανώνει τις πληροφορίες της βάσης δεδομένων πάνω στην οποία στηρίζεται. Για να κατανοήσει κάποιος τον τρόπο οργάνωσης πρέπει να κατανοήσει την έννοια του επιπέδου (layer) που είναι η στοιχειώδης μονάδα λειτουργίας ενός Γ.Σ.. Ένα επίπεδο περιλαμβάνει πληροφορίες για μια συγκεκριμένη γεωγραφική οντότητα της περιοχής, π.χ. οδικό δίκτυο. Στην ουσία το επίπεδο προκύπτει απ' ευθείας από τη βάση δεδομένων (δεν είναι κομμάτι της βάσης δεδομένων) του συστήματος και απεικονίζει στο σύστημα όλες τις διαθέσιμες πληροφορίες για μία γεωγραφική οντότητα.

Το τελικό αποτέλεσμα ενός Γ.Σ. δεν είναι τίποτα άλλο από τον συνδυασμό των καταλλήλων επιπέδων σύμφωνα με τις ανάγκες και τις επιλογές του χρήστη για την επίλυση ενός συγκεκριμένου προβλήματος. Ένας τέτοιος συνδυασμός για παράδειγμα θα μπορούσε να είναι απλώς μια γεωγραφική απεικόνιση σε έναν χάρτη, αν π.χ. επιθυμούσαμε να δείξουμε σε έναν χάρτη τους δρόμους, τις κατοικημένες ζώνες και τα αεροδρόμια μιας περιοχής, ή μπορεί να επιλέγαμε μια πιο σύνθετη ανάλυση, όπως π.χ. οι χωροθετήσεις. Εδώ θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι ένα Γ.Σ. δεν είναι μόνο ένα σύνολο από ηλεκτρονικούς ή έντυπους χάρτες, αλλά όλο αυτό το σύνολο των λειτουργιών που ανάμεσα στα άλλα μπορούν να οδηγήσουν και στη δημιουργία τέτοιων χαρτών.

3.3 Γεωγραφική βάση δεδομένων

Η βάση πάνω στην οποία στηρίζεται ένα γεωγραφικό σύστημα πληροφοριών είναι η βάση δεδομένων που κρύβεται πίσω του. Η ανάπτυξη μίας εφαρμογής Γ.Σ. δεν μπορεί να ξεκινάει παρά με τον σχεδιασμό της βάσης δεδομένων που θα χρησιμοποιηθεί. Από τη στιγμή που μιλάμε για εφαρμογές που ασχολούνται με γεωγραφικές πληροφορίες είναι επόμενο να μιλάμε και για βάσεις δεδομένων που περιέχουν γεωγραφικά στοιχεία. Για να σχεδιαστούν και να αναπτυχθούν τέτοιου είδους βάσεις δεδομένων είναι προφανές ότι δεν αρκούν οι μεθοδολογίες και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τις κλασσικές βάσεις δεδομένων. Θα πρέπει ο σχεδιασμός να γίνει έτσι, ώστε να λαμβάνει υπ' όψιν του το ποιες γεωγραφικές οντότητες χρειάζονται και πώς αυτές πρέπει να συνδέονται μεταξύ τους και με τις υπόλοιπες μη γεωγραφικές οντότητες της βάσης. Απαιτείται, επομένως, μία ιδιαίτερη ανάλυση η οποία να ασχολείται ειδικά με τη γεωγραφική φύση του αντικείμενου της υπό ανάπτυξη εφαρμογής.

3.4 Διαδικασίες Γ.Σ.

Δουλεύοντας σε ένα περιβάλλον Γ.Σ., οι χρήστες χρησιμοποιούν το λογισμικό που είναι εγκατεστημένο στο σύστημα (υλικό) και μέσα από συγκεκριμένες διαδικασίες χειρίζονται τα δεδομένα που είναι αποθηκευμένα στη βάση δεδομένων για να συλλέξουν και αποδώσουν τις πληροφορίες που διαθέτουν. Οι διαδικασίες που ακολουθούν βασίζονται σε μία σειρά εργαλείων που σκοπό έχουν να διευκολύνουν το χρήστη στο χειρισμό των χωρικών στοιχείων που τον ενδιαφέρουν σε επίπεδο εισαγωγής των στοιχείων στο σύστημα, διαχείρισης τους μέσα από την οργάνωση της βάσης των δεδομένων, ανάλυσης τους και απόδοσης τους σε κάποιο μέσο και με την επιθυμητή μορφή.

- Καθορισμός της Βάσης Δεδομένων: Στη φάση αυτή πρέπει να προσδιοριστεί ο σκοπός της εφαρμογής και οι δραστηριότητες που θα λάβουν χώρα ώστε να καθοριστούν τα χωρικά στοιχεία που θα εισαχθούν στο σύστημα τόσο στη γεωμετρική τους συνιστώσα όσο και στη περιγραφική τους .
- Εισαγωγή δεδομένων: Αφού συλλεχθούν τα στοιχεία από τις αντίστοιχες πηγές, απαιτείται να μετατραπούν σε ψηφιακή μορφή τέτοια που να μπορεί να «διαβάσει» ένας υπολογιστής ώστε να μπορέσουν να εισαχθούν σε αυτόν.

“Συλλογή των δεδομένων: Αναλόγως με την εφαρμογή για την οποία υλοποιείται ένα Γ.Σ., αναζητούνται τα στοιχεία που θα την ικανοποιήσουν. Τα στοιχεία αφορούν στο φυσικό χώρο, στους ανθρώπους (πληθυσμιακές μεταβλητές), στις οικονομικές δομές και στις κοινωνικές δομές και η προέλευσή τους μπορεί να είναι πρωτογενής ή δευτερογενής.”[Κουτσόπουλος, Κ.(2003)] Στις μεν πρωτογενείς πηγές, τα δεδομένα παρατηρούνται άμεσα και προέρχονται είτε από τοπογραφικές μετρήσεις είτε από τη φωτοερμηνεία και την τηλεπισκόπηση (δορυφορικές εικόνες) και στις δευτερογενείς πηγές λαμβάνονται έμμεσα από ήδη υπάρχοντες χάρτες, από άλλα επεξεργασμένα προϊόντα κ.ά.

- Αποτύπωση των δεδομένων και αποθήκευσή τους: Τα χωρικά στοιχεία προσδιορίζονται από τις μετρητικές τους ιδιότητες (θέση, σύστημα αναφοράς), τις τοπολογικές και από τις περιγραφικές τους ιδιότητες. Αυτό σημαίνει ότι η γεωμετρική πληροφορία που περιέχουν (μετρητικές-τοπολογικές ιδιότητες) πρέπει να καταγραφεί ψηφιακά είτε σε διανυσματική

μορφή (vector) είτε σε κανονικοποιημένη μορφή (raster) αναλόγως με το σκοπό που ο χρήστης θέλει να εκμεταλλευτεί τα δεδομένα και αναλόγως της προέλευσης των δεδομένων. Τα κύρια μέσα που χρησιμοποιούνται για την ψηφιακή απόδοση των στοιχείων είναι είτε ψηφιοποιητές είτε σαρωτές. Να σημειωθεί εδώ ότι υπάρχουν περιπτώσεις που απαιτείται να γίνει διανυσματοποίηση (από raster σε vector) των δεδομένων (π.χ. δεδομένα από σαρωμένους χάρτες ή από δορυφορικές εικόνες) πριν εισαχθούν στο σύστημα. Τέλος, ανεξάρτητα του χωρικού μοντέλου που θα χρησιμοποιηθεί, μετά τη δόμηση τοπολογίας, αποδίδονται τα περιγραφικά χαρακτηριστικά των στοιχείων σε συσχέτισμό με τη χωρική τους πληροφορία με βάση έναν κοινό και παράλληλα μοναδικό κωδικό σύνδεσης.

1. Διαχείριση: Τα χωρικά στοιχεία (γεωμετρική και περιγραφική πληροφορία) για να είναι διαχειρίσιμα από τους χρήστες, οργανώνονται στη βάση δεδομένων του συστήματος. Η διαχείριση αφορά στο σχεδιασμό και την οργάνωση της βάσης δεδομένων με τέτοιο τρόπο που ο χρήστης του Γ.Σ. να μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτή εύκολα, ενημερώνοντας την, συντηρώντας την και ανακτώντας στοιχεία που αναζητά. Οι μηχανισμοί αυτοί καθοδηγούνται από το Σύστημα Διαχείρισης της Βάσης Δεδομένων του Γ.Σ.

2. Ανάλυση και Επεξεργασία: Η δημιουργία ενός Γ.Σ. έχει σαν τελικό στόχο την ανάλυση του χώρου μέσα από την οποία επιδιώκεται να ληφθούν πληροφορίες για το γεωγραφικό χώρο, οι οποίες βασίζονται κύρια στην αναζήτηση και ανάλυση χωρικών προτύπων και σχέσεων, στο χωρικό σχεδιασμό και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Μέσα από τη διαδικασία χωρικής ανάλυσης, ο χρήστης θέτει ερωτήματα προσπαθώντας να κατανοήσει το γεωγραφικό χώρο μέσα από την επεξεργασία των εγγενών χαρακτηριστικών του, να αναζητήσει με βάση κριτήρια συγκεκριμένα χαρακτηριστικά του χώρου και να διερευνήσει τάσεις των γεωγραφικών φαινομένων.

3. Έξοδος: Αφορά στην απόδοση της εξαγόμενης πληροφορίας από την προηγηθείσα ανάλυση και στην παρουσίασή της. Τρεις είναι οι βασικές μορφές εξόδου:

- Στατιστικοί πίνακες, μαθηματικές συναρτήσεις και άλλες μη σχεδιαστικές αποδόσεις,

- Γραφήματα διαφόρων ειδών, όπως ιστογράμματα, πίτες, μπάρες κ.ά. και
- Χάρτες διαφόρων ειδών π.χ. ισοπληθείς, χάρτες κουκκίδων, χωροπληθείς κ.ά.

Μονάδες απόδοσης μπορούν να αποτελέσουν είτε η οθόνη του Η/Υ είτε αυτόματοι σχεδιαστές (plotters) και απλοί εκτυπωτές (printers).

3.5 Χρήση των Γ.Σ.

Ένα σύγχρονο Γ.Σ. προσφέρει σήμερα ένα σύνολο από εργαλεία για στατιστική επεξεργασία δεδομένων και παραγωγή χαρτών καθώς και εργαλεία για μία ενδεδειγμένη ανάλυση των δεδομένων εφαρμόζοντας μεθόδους χωρικής ανάλυσης και εξέτασης χωρικών σχέσεων και προτύπων. Είναι γεγονός ότι η χωρική ανάλυση ενσωματώνεται στην τεχνολογία των Γ.Σ., καθώς αποτελεί σημαντικό υπόβαθρο για τον χωρικό σχεδιασμό και την επέμβαση στο χώρο και παράλληλα νέες προοπτικές απορρέουν από την εφαρμογή της ως εργαλείο υποστήριξης για λήψη αποφάσεων. Ακόμα και όταν τα Γ.Σ. χρησιμοποιούνται εκτός πλαισίων κάποιας συγκεκριμένης εφαρμογής χωρικής ανάλυσης, οι δυνατότητες που παρέχουν όσον αφορά στο χειρισμό χωρικών στοιχείων είναι αρκετές για να ωθήσουν κάποιον να εργαστεί σε περιβάλλον Γ.Σ.

3.6 Εφαρμογές των Γ.Σ.

Τα Γ.Σ. μπορούν να περιγραφούν σαν τη 'χαρτογραφική' όψη του κόσμου, σε έναν απόλυτο χώρο εφοδιασμένο με ένα καρτεσιανό ή άλλο σύστημα αναφοράς [Councelis, H.(1986)]. Πράγματι, όσο ο χώρος εξελίσσεται σε συνάρτηση με τις ανθρώπινες δραστηριότητες, τόσο τα Γ.Σ. θα αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο για πλήθος εφαρμογών, χρησιμοποιώντας όσα η τεχνολογία Γ.Σ. δύναται να προσφέρει. Μερικές από αυτές τις εφαρμογές αναφέρονται παρακάτω:

- ανάπτυξη γεω-δημογραφικού συστήματος
- διαχείριση του περιβάλλοντος
- χωροθέτηση οικονομικών δραστηριοτήτων

- ανάλυση αγοράς για διαδικασία λήψης αποφάσεων
- αστικός σχεδιασμός (κτηματολόγιο, χρήσεις γης, χωρική ανάλυση αστικών περιοχών/δήμων/γειτονιών, διαχείριση δημογραφικών και άλλων κοινωνικο-οικονομικών δεδομένων)
- περιφερειακός σχεδιασμός (επενδυτικά σχέδια, χωρική ανάλυση περιφερειακών ανισοτήτων, προγράμματα ανάπτυξης περιφερ. σχεδιασμού)
- δίκτυα διανομών-πωλήσεων
- εκπαίδευση-υγεία-πρόνοια (χωροθέτηση σχολείων, νοσοκομείων)
- φορολογία (διαχείριση και ανάλυση φορολογικών στοιχείων)
- διαχείριση δικτύων
- Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας

3.7 Τα Γ.Σ. στο διαδίκτυο

3.7.1 Ανοιχτά γεωγραφικά δεδομένα

Στην αρχή της δεκαετίας του '90, η κατοχή γεωγραφικών πληροφοριών θεωρούνταν ισχυρό προνόμιο και η απεριόριστη πρόσβαση σε ανοιχτά γεωγραφικά δεδομένα φάνταζε ουτοπική για τον μέσο χρήστη. Η αντίληψη ότι ο καθένας θα μπορούσε να χρησιμοποιεί χωρίς περιορισμούς δεδομένα τα οποία έχουν συλλεχθεί από άλλους και κυρίως από κρατικούς οργανισμούς καθιερώθηκε στη συνείδηση του κοινού μετά τη ραγδαία ανάπτυξη της ταχύτητας του διαδικτύου τα τελευταία χρόνια. Πλέον, κάθε είδος δεδομένων που παράγεται από τη δημόσια διοίκηση οφείλει να είναι ανοιχτό στο ευρύ κοινό. Η λογική αυτή προβάλλεται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Πληροφοριακών Συστημάτων (ΙΠΣΥ) geodata.gov.gr, όπου αναφέρεται χαρακτηριστικά πως “τα δεδομένα της δημόσιας διοίκησης έχουν παραχθεί ή/και προμηθευτεί με χρήματα των Ελλήνων πολιτών. Άρα ανήκουν στους Έλληνες πολίτες και πρέπει να είναι προσβάσιμα από όλους μας χωρίς θεσμικούς και τεχνικούς φραγμούς.”

3.7.2 Γεωγραφικά δεδομένα στο διαδίκτυο

Παράλληλα, η αύξηση των τεχνικών δυνατοτήτων του διαδικτύου, οδήγησε και στη δημιουργία όλο και πιο σύνθετων διαδικτυακών εργαλείων και εφαρμογών. Σε όλο αυτό το συνονθύλευμα νέων τεχνολογιών δίνεται ιδιαίτερο βάρος στη γεωγραφική διάσταση των δεδομένων όλων των κατηγοριών. Γεωεπισημάνσεις (geotagging) εικόνων και βίντεο, δημοσιεύσεις της θέσης του κάθε χρήστη σχεδόν σε όλα τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αναζητήσεις προορισμών σε ιστοσελίδες που παρέχουν χάρτες πλοήγησης και τόσες πολλές άλλες γεω-προσδιορισμένες ενέργειες χαρακτηρίζουν την καθημερινή πλοήγηση του μέσου χρήστη στο διαδίκτυο.

Ο αριθμός των επισκεπτών ιστοσελίδων που διαχειρίζονται ανοιχτά γεωγραφικά δεδομένα επιβεβαιώνει τη συνεχώς αυξανόμενη τάση για χρήση γεωγραφικής πληροφορίας [Haklay, Singleton, Parker (2008)]. Στα μέσα του 2005 η κυρίαρχη ιστοσελίδα γεωχωρικών δεδομένων στο Ηνωμένο Βασίλειο (MultiMap) προσελκούσε 7,3 εκ. επισκέπτες, την ίδια ώρα που η αμερικανική MapQuest κατέγραφε 47 εκ. επισκέπτες. Μέχρι το τέλος του 2007 η ιστοσελίδα των χαρτών της Google (Google Maps) μετρούσε 71,5 εκ. χρήστες και η εφαρμογή Google Earth -της ίδιας εταιρείας- 22,7 εκ. χρήστες (Wall Street Journal, 2007). Επιπλέον, μέχρι τα μέσα του 2007 υπήρχαν περισσότερα από 50.000 νέες ιστοσελίδες οι οποίες βασίζονται στους χάρτες της Google (Tran 2007), κάτι που στο παρελθόν φάνταζε ανέφικτο κυρίως λόγω της έλλειψης των απαραίτητων τεχνικών υποδομών του διαδικτύου.

3.8 Τα Γ.Σ. σε συνάρτηση με τον τουρισμό

Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και ο τουρισμός είναι δύο από τα πιο σημαντικά κομμάτια της αναδυόμενης παγκόσμιας οικονομίας. Με την τεράστια ανάπτυξη του Web, ένα ευρύ φάσμα των τουριστικών πληροφοριών έχει ήδη διανεμηθεί σε διάφορες τοποθεσίες Web. Για να μπορέσουν πιο εύκολα οι τουρίστες να συγκεντρώσουν μια εκτεταμένη συλλογή δεδομένων είναι αναπόφευκτο να κάνουν αναζήτηση σε συσσωρευμένα δεδομένα από διαφορετικές πηγές. Εκτός από αυτό το πρόβλημα, οι τουρίστες έρχονται επίσης αντιμέτωποι με τις διαφορές που υπάρχουν όσον αφορά τις πληροφορίες που παρουσιάζονται σε διάφορες τοποθεσίες Web. Η λύση αυτών των προβλημάτων επιτυγχάνεται με τη χρήση χαρτών για την

παρουσίαση πληροφοριών με αποτελεσματικό τρόπο. Οι χάρτες είναι ένα φυσικό μέσο για την ευρετηρίαση και την παρουσίαση πληροφοριών που σχετίζονται με τον τουρισμό. Οι ταξιδιώτες τα τελευταία χρόνια που χρησιμοποιούν χάρτες για πλοήγηση κατά τη διάρκεια των ταξιδιών τους και για την προετοιμασία των διαδρομών τους. Επιπλέον, οι χάρτες εκμεταλλεύονται τις δύο διαστάσεων δυνατότητες της ανθρώπινης όρασης για να παρουσιάσει τις πληροφορίες με έναν συμπαγή και «ευανάγνωστο» τρόπο.

Η εφαρμογή των Γ.Σ. για τον τουρισμό σχεδιασμό είναι μια καινούρια δυνατότητα που δίνεται για την περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού και τη διευκόλυνση των ταξιδιωτών. Τα Γ.Σ. είναι ένα ταχύτατα αναπτυσσόμενο εργαλείο που επιτρέπει την ανάπτυξη εφαρμογών για τη διαχείριση και τη χρήση γεωγραφικών πληροφοριών σε συνδυασμό με άλλα μέσα. Στην τουριστική βιομηχανία, τα Γ.Σ. χρησιμοποιούνται για να παρέχουν:

- Ένα ψηφιακό χάρτη βάσης για έντυπους χάρτες
- Digital αρχεία για τη χαρτογράφηση του Διαδικτύου
- Digital αρχεία για κινητή χαρτογράφηση
- Αξιοθέατα χάρτη
- Ιστοσελίδα με διαδραστική χαρτογράφηση

Η τεχνολογία των Γ.Σ. προσφέρει μεγάλες ευκαιρίες για την ανάπτυξη των σύγχρονων εφαρμογών του τουρισμού με τη χρήση χαρτών. Αυτή η τεχνολογία ενσωματώνει κοινές λειτουργίες βάσης δεδομένων. Η ενσωμάτωση των τουριστικών δεδομένων και των δεδομένων Γ.Σ. είναι μια μεγάλη πρόκληση για την τουριστική βιομηχανία, σήμερα.

Ο τουριστικός σχεδιασμός αναφέρεται στον ολοκληρωμένο σχεδιασμό της έλξης (δηλαδή, φυσικό, πολιτιστικό, τεχνητές), των υπηρεσιών (π.χ., διαμονή, εστιατόρια, καταστήματα, πληροφορίες επισκεπτών, περιοδεία και τα ταξίδια επιχειρήσεις, ανταλλαγή χρημάτων, ιατρικές εγκαταστάσεις, ταχυδρομικές υπηρεσίες, κλπ) , και τις εγκαταστάσεις μεταφορών (δηλαδή, την υλική υποδομή και τις υπηρεσίες μεταφορών), αναφέρεται επίσης ως "τουριστικές υποδομές".

Ο τουριστικός σχεδιασμός απαιτεί περισσότερο χωρική συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, όπως πρέπει να οριστούν και να αναλυθούν μέσα σε ένα χωρικό πλαίσιο όλες οι θέσεις και οι αλληλεπιδράσεις του. Για το σκοπό αυτό, τα Γ.Σ. μπορούν να περιγράψουν και να προσδιορίσουν τα στοιχεία των τουριστικών υποδομών γεωμετρικά, θεματικά και τοπολογικά. Επιπλέον, τα Γ.Σ. μπορούν να ασχοληθούν με τα στοιχεία του αντικείμενου (π.χ., κέντρα επισκεπτών, μονοπάτια) καθώς και τα δεδομένα (π.χ., υγρασία, υψόμετρο), εκ των οποίων οι δύο τύποι μπορούν να εκπροσωπούνται σε κάθε μορφή δεδομένων του δικτύου ή φορέα.

Στη συνέχεια έχουμε ένα παράδειγμα συνδυασμού των Γ.Σ. με τον τουρισμό όπου γίνεται η παρουσίαση της περιοχής μελέτης, η πρόταση διαδρομών που μπορεί κάποιος να ακολουθήσει, αλλά και τα βήματα που ακολουθήθηκαν για την περάτωση του χάρτη των πληροφοριών.

Κεφάλαιο 4ο

4.1 Παρουσίαση του ν. Θεσπρωτίας

4.1.1 Ιστορικά στοιχεία

Η εμφάνιση του ανθρώπου στην Θεσπρωτία ανάγεται στην Παλαιολιθική Περίοδο. Οι πρόσφατες έρευνες στο Ελευθεροχώρι επιβεβαιώνουν την άποψη για αξιόλογη παρουσία του προϊστορικού ανθρώπου στο θεσπρωτικό χώρο κατά τη Μέση ($\pm 250.000 - 35.000$ Π.Χ.) και Νεότερη ($\pm 35.000 - 9.000$ Π.Χ.) Παλαιολιθική Περίοδο. Κατά τη Νεολιθική Περίοδο ($\pm 9.000-2.800$ Π.Χ.) ανθρώπινη εγκατάσταση έχει διαπιστωθεί στις σπηλιές της Ψάκας και της Σίδερης, καθώς και σε διάφορες περιοχές της κοιλάδας του Κωκυτού.

Το β' μισό του 4ου αιώνα π.Χ. αποτελεί ένα σημαντικό σταθμό στην ιστορία της Θεσπρωτίας: οι μικρές ατείχιστες κώμες συνοικίζονται, τειχίζονται και συγκροτούν πόλεις με πλήρη οικιστική οργάνωση. Η ανάπτυξη αυτή των αστικών κέντρων, τη δημιουργία των οποίων επέβαλαν λόγοι οικονομικοί, διοικητικοί ή αμυντικοί, θεωρείται μία από τις σημαντικότερες διαδικασίες της Θεσπρωτίας και της Ηπείρου γενικότερα μεταξύ του 4ου π.Χ. αι. και της ρωμαϊκής κατάκτησης.

Η ρωμαϊκή παρουσία ήταν αισθητή κυρίως στα παράλια. Η "Ρωμαϊκή ειρήνη" έγινε αισθητή στη Θεσπρωτία από τον 1ο μ.Χ. αι. μέχρι την περίοδο της μεγάλης κρίσης των μέσων του 3ου. Η έπαυλη του Λαδοχωρίου, με τις ανάγλυφες μαρμάρινες ρωμαϊκές σαρκοφάγους, και τα ιδιαίτερα σημαντικά ευρήματα του 3ου μ.Χ. αι. από το νεκροταφείο στο οικόπεδο του Μουσείου ήρθαν να αποδείξουν ότι ο κόλπος της Ηγουμενίτσας, ο "έρημος λιμνή" του Θουκυδίδη, έπαιξε έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο κατά την περίοδο της ύστερης αρχαιότητας. Ο εκτεταμένος οικισμός των πρώτων μεταχριστιανικών αιώνων που αποκαλύπτεται στην περιοχή του Λαδοχωρίου, επέζησε και κατά την παλαιοχριστιανική περίοδο και αποτελεί το μακρινό πρόγονο της σημερινής πρωτεύουσας του Νομού. [Πηγή: www.thesprotia.gr]

Εικόνα 4.1: Η Αρχαία Γιτάνη ή Γιτάνη

Πηγή: www.google.gr

4.2 Δημογραφικά και κοινωνικά στοιχεία

4.2.1 Πληθυσμός

Σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή και την απογραφή του 2011 ο πληθυσμός του νομού Θεσπρωτίας είναι 43.587 κάτοικοι με πυκνότητα πληθυσμού περίπου 28,78 κάτοικοι/km² και μπορεί να χαρακτηριστεί ως αραιοκατοικημένη περιοχή. Από τα δεδομένα της απογραφής του 2011 παρατηρείται μείωση του πληθυσμού κατά 6,5% την περίοδο '01-'11. Την ίδια περίοδο παρατηρήθηκε συγκέντρωση του πληθυσμού στην πρωτεύουσα και μείωση του αγροτικού πληθυσμού και ιδιαίτερα των ορεινών περιοχών. Σήμερα ο Δήμος Ηγουμενίτσας έχει 25.814 κατοίκους, δηλαδή πάνω από το 1/2 του πληθυσμού κατοικεί στην πρωτεύουσα και τα περίχωρά της.

Κάποια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του νομού ως προς την έκταση και τον πληθυσμό είναι:

Το ποσοστό της έκτασης του νομού είναι

- ως προς το σύνολο της περιφέρειας είναι 17,67%,
- ως προς το σύνολο της χώρας 1,5%.

Το ποσοστό του πληθυσμού του νομού είναι

- ως προς το σύνολο της περιφέρειας 19,23% (απογραφή 2011)
- ως προς το σύνολο της χώρας μόλις 0,4 % (απογραφή 2011)

Από τα παραπάνω παρατηρείται ότι ο πληθυσμός της Θεσπρωτίας αυξήθηκε κατά 70% την περίοδο 1971-2001 και μειώθηκε σε αγροτικές και ορεινές περιοχές.

Ακολουθεί ένας πίνακας πληθυσμού δήμων και κοινοτήτων κατά φύλο για το έτος 2011.

ΔΗΜΟΣ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	2011	
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	5.303.690	5.484.000
ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	21.900	21.760
ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	12.850	12.930
ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ	4.000	3.750
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ	5.050	5.080

Πίνακας 4.1: Πληθυσμός κατά φύλο σε δήμους και κοινότητες το 2011

Πηγή: www.statistics.gr

4.3 Περιβάλλον και φυσικοί πόροι

4.3.1 Μορφολογία του εδάφους

Η γεωμορφολογία του νομού, όπως και ολόκληρης της Ηπείρου χαρακτηρίζεται από την οροσειρά της Πίνδου, η οποία καταλαμβάνει το βόρειο και ανατολικό τμήμα του νομού. Στα νότια το ανάγλυφο αλλάζει και συναντώνται λοφώδεις περιοχές και πεδιάδα, οι οποίες φτάνει μέχρι και την θάλασσα. Η πεδιάδα αποτελείται από αποσαθρωμένα υλικά και αποτελούσε βύθισμα το οποίο γέμιζε με τις προσχώσεις του Καλαμά και άλλων μικρών ποταμών και χειμάρρων. Ο κόλπος της Σαγιάδας στα Βορειοδυτικά είναι πλούσιος σε αλιεύματα. Το υπέδαφος αποτελείται από μεταμορφωμένα πετρώματα (χαλαζίτες, γνεύσιοι, σχιστόλιθοι) και χαρακτηρίζεται από καλή σχιστότητα, μεγάλο πάχος και υψηλές μηχανικές αντοχές. Είναι πλούσιο σε ορυκτά όπως μάρμαρα, γρανίτες και γραφίτη.

4.3.2 Υδρογραφικά στοιχεία

Βασικό υδρογραφικό στοιχείο του νομού είναι ο ποταμός Καλαμάς (Θύαμις), ο ποταμός Αχέροντας καθώς και η λίμνη του Καλοδικίου. Φυσικά ο νομός στο δυτικό του κομμάτι συναντάει το Ιόνιο Πέλαγος και σχηματίζονται στις ακτές πολλοί όρμοι και διαφορετικές παραλίες.

A. Ποταμός Καλαμάς

Πρόκειται για τον δεύτερο σε μήκος ποταμό της Ηπείρου, αφού από τις πηγές του ως την θάλασσα διανύει μια απόσταση 96 χιλιομέτρων. Ονομάζεται ακόμη και σήμερα με τα δύο του ονόματα. Το αρχαίο Θύαμις και το σύγχρονο Καλαμάς. Το αρχαίο όνομα Θύαμις προέρχεται από την λέξη «Θύω» η οποία σημαίνει «κινούμαι άγρια». Και πράγματι τα νερά του Θύαμη κινούνται άγρια. Ο Καλαμάς αποτελεί σημαντικό τμήμα της αλυσίδας των υδροτόπων της Δυτικής Ελλάδας. Κύριο χαρακτηριστικό του ποταμού είναι οι εύφορες ημιορεινές κοιλάδες με τις πολλές λοφοσειρές, οι υδάτινες λεκάνες, οι στενές βραχώδεις πλαγιές που καλύπτονται από πυκνή βλάστηση, τα προσχωγεννή εδάφη με παρόχθια βλάστηση, αλλά και οι εκβολές του στην θάλασσα, οι οποίες δημιουργούν προσχώσεις και μικρές νησίδες. Ο Καλαμάς αναπτύσσεται στο Β.Δ. τμήμα της χώρας μας, στους νομούς Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας. Πηγάζει από το

Β.Δ. άκρο του Νομού Ιωαννίνων και καταλήγει στο Ιόνιο Πέλαγος. Έχει μήκος 115χλμ., λεκάνη απορροής 1.831τ.χμ., μέγιστη παροχή 74 κυβικά μέτρα ανά δευτερόλεπτο και αποχετεύει τη λεκάνη που σχηματίζεται ανάμεσα στα όρη Κασιδιάρης και Μιτσικέλι. Εκτείνεται από τις πηγές του Γορμού βόρεια, έως τα στενά της Βροσίνας νότια, περνά στο Νομό Θεσπρωτίας και καταλήγει στο Ιόνιο Πέλαγος. Κατά μήκος του ποταμού βρίσκεται η κοιλάδα του Άνω Καλαμά, τα υψίπεδα της Ζίτσας και τα όρη Κουρέντων (υψόμετρο 1.172μ.) ανατολικά, ενώ στα δυτικά αναπτύσσονται ο Κασιδιάρης (υψόμετρο 1.329μ.) και τα όρη της Παραμυθιάς (υψόμετρο 1.657μ.). Κύριο στοιχείο της περιοχής είναι ο μεγάλος αριθμός χαμηλών λόφων, υψιπέδων και κάμπων με πολλά ρέματα να δημιουργούν ένα ξεχωριστό σύμπλεγμα. Στην περιοχή (Δέλτα του ποταμού Καλαμά) υπάρχουν 6 λιμνοθάλασσες με συνολική έκταση περίπου 13.000 στρέμματα. Ξεκινώντας από την νοτιότερη με την σειρά που τις συναντούμε είναι: ΡΗΧΟ (838 στρέμματα), ΒΑΤΑΤΣΑ (934 στρέμματα), ΚΑΛΑΓΚΑ (520 στρέμματα), ΛΟΥΤΣΑ-ΠΑΠΑΔΙΑ (3800 στρέμματα), ΒΟΝΤΑΣ (3840 στρέμματα), ΜΠΑΣΤΙΑ ΑΛΥΚΕΣ (3000 στρέμματα). Όλες αυτές χρησιμοποιούνται ως ιχθυοτροφία εκτατικής μορφής (διβάρια) για την εκτροφή κυρίως κεφαλοειδών.

Εικόνα 4.1: Ποταμός Καλαμάς

Πηγή: www.google.gr

B. Ποταμός Αχέροντας

Οι πηγές του Αχέροντα βρίσκονται στους πρόποδες των βουνών του Σουλίου. Ποταμός της λύπης, ο Αχέροντας, κουβαλάει στα νερά του πλήθος μυθολογικών αναφορών. Στην μυθολογία τον συναντάμε με την ονομασία Μαυροπόταμος, επειδή σύμφωνα με τον μύθο, οι Τιτάνες για να ξεδιψάσουν ήπιαν νερό από τον Αχέροντα και ο Δίας θυμωμένος, μαύρισε και πίκρανε τα νερά του. Άλλος ένας μύθος θέλει τον Αχέροντα να είναι η πύλη του κάτω κόσμου. Σήμερα ο Αχέροντας αποτελεί το φυσικό σύνορο των νομών Θεσπρωτίας και Πρεβέζης, ενώ είναι και ένας άξονας ανάπτυξης για την γύρω περιοχή καθώς έρχονται να τον επισκεφθούν τουρίστες όλο το χρόνο. Τα νερά του χρησιμοποιούνται για άρδευση αγροτεμαχίων ενώ στο βόρειο κομμάτι του και στις εκβολές του αποτελεί έναν πολύ σημαντικό υδροβιότοπο. [Πηγή: www.dodoni.gr]

Εικόνα 4.2: Καταράκτης στον Αχέροντα

Πηγή: www.gifilippiada.gr

Γ. Λίμνη Καλοδικίου

Ο νομός δεν διαθέτει αρκετές λίμνες και οι περισσότερες είναι μικρές σε έκταση ή ξηραίνονται τους θερινούς μήνες. Η μεγαλύτερη σε έκταση και πιο αξιόλογη είναι η λίμνη Καλοδικίου. Ανήκει στον Δήμο Μαργαριτίου. Βρίσκεται δίπλα στον οικισμό Καλοδίκι, 100 μέτρα βορειοδυτικά του χωριού Μόρφι. Το Καλοδίκι είναι η μεγαλύτερη λίμνη του Νομού Θεσπρωτίας. Απλώνεται σε έκταση 3.500 στρεμμάτων ξεκινώντας από το Πυργί - συνοικισμό του Ελευθερίου και φτάνοντας μέχρι τα διοικητικά όρια των Δήμων Μαργαριτίου και Πάργας. Το βάθος της κυμαίνεται από 0,5 έως 5 μέτρα ανάλογα την εποχή. Διαθέτει πλούσια φυτική κάλυψη και μεγάλες ποσότητες νερού, στα οποία φωλιάζουν αρκετά είδη ζώων, όπως κάστορες, πάπιες, κύκνοι. Είναι επίσης, γνωστή ως λίμνη με τα νούφαρα. Επικοινωνεί φυσικά με το έλος Παλαιοκάστρου. Ανήκει στους προστατευόμενους υδροβιότοπους της Ελλάδας και έχει ιδιαίτερη οικολογική αξία μιας και συνεχίζεται η τυρφογένεση έως τις μέρες μας.

Εικόνα 4.3: Λίμνη Καλοδικίου

Πηγή: www.google.gr

4.3.3 Κλίμα

Το κλίμα του νομού είναι ηπειρωτικό με ψυχρούς χειμώνες και ζεστά καλοκαίρια. Είναι σχετικά πιο ήπιο στις παράκτιες περιοχές και πιο τραχύ στο ορεινό τμήμα. Ειδικότερα το ορεινό τμήμα έχει αρκετά χαμηλές θερμοκρασίες το χειμώνα και μεγάλες ποσότητες χιονιού.

4.3.4 Χλωρίδα και πανίδα

Η βλάστηση της περιοχής χαρακτηρίζεται ως Μεσογειακού τύπου βλάστηση. Ένα είδος βλάστησης που εμφανίζεται είναι η μακία βλάστηση, η οποία περιλαμβάνει τα εξής είδη: πουρνάρι, σχίνος, αγριελιά, κουτσουπιά, φράξος, έρεια η δενδρώδης, σπάρτος κ.ά.. Ένα άλλο είδος βλάστησης είναι η φρυγανώδης, η οποία περιλαμβάνει τα εξής είδη: ρίγανη, θυμάρι, έρεια η θαμνώδης κ.ά..

Υπάρχουν επίσης εκτάσεις χαλέπιας πεύκης ή δασικής φυτεμένης από τον άνθρωπο (δεντροφυτεμένος λόφος κοντά στο λιμάνι), καθώς επίσης και είδη βελανιδιάς, είδη ιτιάς, πλάτανος κλπ. Προς την περιοχή Δρεπάνου υπάρχουν οι δύο λιμνοθάλασσες ' 'ρηχό' ' και ' 'βατάτσα' ' όπου επικρατούν οι αλμυρήθρες και τα αλμυρικά, ενώ στις εκτάσεις με περισσότερο γλυκό νερό επικρατούν τα βούρλα.

Οι ακτές και οι λιμνοθάλασσες της περιοχής αποτελούν τόπο αναπαραγωγής των ψαριών. Από τους πιο σημαντικούς οικοτόπους είναι τα λιβάδια Ποσειδωνίας σε αρκετά μεγάλη έκταση (από βάθη 3μ. έως 40 μ.). Επίσης ιδιαίτερη θαλάσσια παρουσία αποτελεί η χελώνα καρέτα-καρέτα (δεν φωλιάζει, απλά κυκλοφορεί και τρέφεται στα νερά της περιοχής).

Στα όρια του Δήμου μπορούμε να συναντήσουμε 300 είδη πουλιών από τα 408 είδη που υπάρχουν συνολικά στην Ελλάδα. Τα 200 από αυτά βρίσκονται στο δέλτα του Καλαμά (όπως ερωδιοί, αγριόπαπιες που είναι από τα σπάνια είδη), ενώ τα 100 αποτελούν ορεινά είδη. Από πλευράς θηλαστικών υπάρχουν : λύκος, λαγός, ποντικός, κουνάβι, ασβός, αλεπού, σκαντζόχοιρος, ενώ από πλευράς ερπετών υπάρχουν διάφορα είδη φιδιών (δενδρογαλιά, σαΐτα, οχιά, μαυρόφιδο, λαφιάτης, νερόφιδο κ.ά.), καθώς και διάφορα είδη σαυρών. Υπάρχουν επίσης δύο είδη χελώνας στεριάς, δύο είδη χελώνας γλυκού νερού και τέσσερα είδη αμφιβίων (βατράχια).

Αξιοσημείωτη είναι τέλος η παρουσία του μυοκάστορα στο δέλτα του Καλαμά.

4.4 Υποδομές του νομού

4.4.1 Οδικό δίκτυο – μεταφορές

Οι μεταφορικές υποδομές στο νομό βασίζονται κυρίως στο οδικό δίκτυο. Το οδικό δίκτυο αποτελείται από 378,9 χιλιόμετρα και χωρίζεται σε εθνικό και επαρχιακό. Στο επαρχιακό δίκτυο εντάσσονται οι αγροτικοί δρόμοι καθώς και αυτοί που συνδέουν και εξυπηρετούν τους διάφορους οικισμούς με την Ηγουμενίτσα αλλά και μεταξύ τους. Το τοπικό αυτό δίκτυο υπάγεται σε έναν έξυπνο σχεδιασμό, στον οποίο δεν υπάρχει η αρχή της ακτινικής διασύνδεσης, αλλά η επιλογή αξόνων με συγκεκριμένους προορισμούς, ενώ η περιφερειακή σύνδεση των επιμέρους αξόνων παρέχει μεγαλύτερη τοπική προσβασιμότητα. Συγκεκριμένα υπάρχουν δυο κάθετοι άξονες Πρέβεζα-Ηγουμενίτσα-Μαυρομάτι (Αλβανικά σύνορα) και Ηγουμενίτσα-Ιωάννινα-Κήποι (σύνορα με Τουρκία), οι οποίοι έχουν ως κυρίαρχο προορισμό το υπερτοπικό δίκτυο της Εγνατίας Οδού. Οι εθνικές οδοί συνδέουν την πρωτεύουσα του νομού με τις γειτονικές πρωτεύουσες καθώς και με υπερτοπικά κέντρα (Άρτα, Πρέβεζα, Ιωάννινα). Η Εγνατία Οδός που περνά από το νομό συνδέει την Ηγουμενίτσα με τα ελληνοτουρκικά σύνορα αλλά και με τη δυτική Ελλάδα.

Το νέο Λιμάνι της Ηγουμενίτσας λειτούργησε για πρώτη φορά το 2003. Βρίσκεται στη νότια πλευρά της χερσαίας λιμενικής ζώνης, έξω από τον αστικό ιστό της πόλης και δίπλα στο δημοτικό διαμέρισμα Λαδοχωρίου. Καταλαμβάνει συνολική έκταση 210 στρεμμάτων εκ των οποίων το 130 στρέμματα αφορούν λιμενικό χώρο, ενώ τα 80 στρέμματα έχουν αποδοθεί για οδοποιία, χώρους στάθμευσης ΙΧ και φορτηγών, εγκαταστάσεις ανεφοδιασμού κ.λ.π. Ο νέος Λιμένας διαθέτει 5 περιοχές πρόσδεσης ΕΓ/ΟΓ πλοίων, γραμμών εξωτερικού, 12 θέσεις πρυμνοδέτησης με δυνατότητα ταυτόχρονης εξυπηρέτησης έως και 7 πλοίων και ικανούς χερσαίους χώρους. [Πηγή:www.olig.gr]

Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας παρέχει κατά κύριο λόγο υπηρεσίες ελλιμενισμού των πλοίων και διακίνησης επιβατών και οχημάτων. Το λιμάνι είναι κυρίως επιβατικό, με ακτοπλοϊκή σύνδεση τόσο με το Εσωτερικό όσο και με το Εξωτερικό, η διακίνηση εμπορευμάτων γίνεται κυρίως μέσω φορτηγών.

Ως ένας από τους πιο σημαντικούς συγκοινωνιακούς κόμβους της Δυτικής Ελλάδας, το λιμάνι της Ηγουμενίτσας συνδέεται με το Πρίντεζι, το Μπάρι, την Ανκόνα και τη Βενετία, ενώ στο εσωτερικό της χώρας συνδέεται με την Πάτρα, την Κέρκυρα, την Κεφαλλονιά και τους Παξούς. Επίσης υπάρχει ακτοπλοϊκή σύνδεση με πολλές περιοχές όπως Κέρκυρα, Παξοί, Πάτρα.

4.4.2 *Ιερές μονές*

Ο νομός έχει πολλά μοναστήρια τα οποία παρουσιάζουν αξιόλογο ενδιαφέρον και μαρτυρούν την νεότερη ιστορία της περιοχής (μερικά είναι κτισμένα από τον 11ο αιώνα), αλλά και προσελκύουν το ενδιαφέρον του επισκέπτη. Ο νομός αριθμεί 21 μοναστήρια τα περισσότερα από τα οποία βρίσκονται σε δύσβατες περιοχές. Τα πιο χαρακτηριστικά και ακόμη σε λειτουργία είναι τα παρακάτω.

Η Ιερά Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Γηρομερίου ιδρύθηκε στις αρχές του 14^{ου} αιώνα στην εποχή της ακμής του δεσποτάτου της Ηπείρου, αποτέλεσε σημαντικό μοναστικό κέντρο και έφτασε στην μεγαλύτερη ακμή της στα μέσα του 16^{ου} αιώνα εποχή κατά την οποία αριθμούσε 300 μοναχούς.

Η Ιερά Μονή Παγανιών βρίσκεται κοντά στο χωριό Καλλιθέα σε δεσπόζουσα θέση, σε κατάφυτη περιοχή. Πρωτοκτίτωρ ήταν ο ιερομόναχος Ιωακείμ (1652) όπως αναγράφεται στη θύρα του καθολικού. Λέγεται ότι η μονή ήταν μετόχι του μεγάλου σπηλαιίου Καλαβρύτων. Ήταν πλούσιο μοναστήρι και έδωσε μεγάλο παρόν στους Εθνικούς Αγώνες.

Η Ιερά Μονή Ραγίου βρίσκεται στο Ράγιο Θεσπρωτίας, πάνω σε δασωμένο λόφο. Είναι περιτειχισμένη και είναι αφιερωμένη στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Κατά την παράδοση μάλλον ανήκει στον 11ο αιώνα. Μια ημερομηνία 1703 σε χειρόγραφο αναφέρεται στα σύνορα του μοναστηριού. Η Μονή υπέστη πολλές επιδρομές και καταστροφές. Αναφέρεται ότι το 1864 ο καλόγερος Ναθαναήλ την ανοικοδόμησε. Ήταν πλούσια μονή, με εκατόν πενήντα μοναχούς στην ακμή της και συντηρούσε πολλά σχολεία της περιοχής. Έγινε σταυροπηγιακή το 1909 και διαλύθηκε το 1924.
[Πηγή:www.impamythias.gr]

Εικόνα 4.4: Ι.Μ. Γηρομερίου

Πηγή: www.monigiromeriu.gr

4.4.3 Οροσειρές

Τα Βουνά της Θεσπρωτίας αποτελούν τμήματα της μεγάλης οροσειράς της Πίνδου που βαθμιαία χαμηλώνουν δυτικά προς τη θάλασσα. Στο βόρειο τμήμα του νομού φτάνει κανείς στην ψηλότερη κορυφή του βουνού (υψόμετρο 1.806μ.). Στην περιοχή της Μουργκάνας μπορεί κανείς να επισκεφθεί το φημισμένο μοναστήρι της Καμίτσιανης και το Λαογραφικό Μουσείο του Τσαμαντά. Ουσιαστικά πρόκειται για ένα ορεινό συγκρότημα που ξεκινάει στην Ελλάδα και τελειώνει στην Αλβανία. Το τμήμα που βρίσκεται στο Ελληνικό έδαφος ξεκινάει από το χωριό Λίστα και τελειώνει βορείως του Τσαμαντά.

Στο ελληνικό έδαφος βρίσκεται και η ψηλότερη κορυφή (1806 μέτρα). Ωστόσο η οροσειρά της Μουργκάνας έχει δεκάδες άλλες γυμνές και απότομες κορυφές.

(Αροτός 1110μ, Υψηλάντης 1747μ, Φούρκα 1522μ, Ξεροβούνι 1138μ, Τσεροβέσι, Σιντιλί, Στάλος, Καστρί κ.α). [Πηγή: www.tsamantas.com]. Στις κορυφές και τις πλαγιές της Μουργκάνας αναβλύζουν πηγές με κρυστάλλινα νερά εξαιρετικής ποιότητας. Παρόλο που το μεγαλύτερο μέρος του βουνού δεν καλύπτεται από δάση παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον η γλωρίδα και η πανίδα του.

Τα Όρη Παραμυθιάς ή Γκορίλας είναι βουνό της Ηπείρου με μέγιστο υψόμετρο 1.658 μέτρα. Βρίσκεται στα όρια του νομού Ιωαννίνων και του νομού Θεσπρωτίας και συνδέεται με τα Όρη Σουλίου. Η δεύτερη του ονομασία Γκορίλας ή Γορίλας αλλά και Κουρίλας, προέρχεται από το παλαιοσλαβικό *Gor* που σημαίνει βουνό.

Εικόνα 4.5 Οροσειρά Παραμυθιάς

Πηγή : Προσωπικό Αρχείο

4.4.4 Κάστρα

Τα κάστρα αποτελούν ένα ιδιαίτερο κεφάλαιο καθώς κατέχουν αξιόλογες γεωγραφικές θέσεις και χρησιμοποιήθηκαν για αμυντικούς σκοπούς. Στην περιοχή υπάρχουν πάνω από 15 κάστρα και φρούρια με σημαντικότερα δύο. Αξίζει να σημειωθεί ότι οχυρώσεις υπήρχαν σχεδόν σε κάθε χωριό.

Το κυριότερο κάστρο είναι του Αγ. Δονάτου βρίσκεται στους πρόποδες του Όρου Κορίλα, μέσα στη πόλη της Παραμυθιάς. Πήρε το όνομα του Πολιούχου της πόλης. Οι τοίχοι του ταξινομούνται σε τρεις κατασκευαστικές φάσεις, από την αρχαιότητα έως τα τέλη της Τουρκοκρατίας. Η πρώτη φάση ξεκινάει από τα Ελληνιστικά χρόνια, η δεύτερη στα Βυζαντινά χρόνια και η τρίτη στην περίοδο της Τουρκοκρατίας.

Το δεύτερο καλοδιατηρημένο κάστρο περιβάλλει την πόλη της Ελέας από τα ανατολικά και βόρεια, ενώ τμήματα τείχους υψώνονται μόνο στα βατά σημεία της φυσικά οχυρής βορειοδυτικής, δυτικής και νότιας πλευράς. Ο χώρος εντός των τειχών καλύπτει έκταση 105 περίπου στρεμμάτων και διαμορφώνεται με αναλημματικούς τοίχους σε βαθμιδωτά άνδηρα. Τα τείχη ακολουθούν το πολυγωνικό σύστημα τειχοποιίας με λιγότερο ή περισσότερο επιμελημένη κατασκευή. Είχαν μήκος 1550 μ. Η αρχιτεκτονικά διαμορφωμένη περιοχή βρίσκεται στο δυτικό μισό του οικισμού.

Εικόνα 4.6: Κάστρο Ελέας

Πηγή: www.google.gr

4.4.5 Παραλίες

Εβδομήντα περίπου χιλιόμετρα ακτογραμμής, που βρέχονται από το Ιόνιο Πέλαγος, μετρά ο νομός της Θεσπρωτίας, όσα ακριβώς είναι και τα δυτικά του σύνορα. Όλες οι

παραλίες στην Θεσπρωτία είναι άμεσα προσβάσιμες. Σ' άλλες περιπτώσεις, όπως στο Δρέπανο περνώντας με το αυτοκίνητο βρίσκεστε στο ίδιο επίπεδο με τη θάλασσα και σ' άλλες, όπως στη Μέγα Άμμο, η πανοραμική θέα της παραλίας είναι εντυπωσιακή.

Στις παραλίες της Θεσπρωτίας δε θα συναντήσει κάποιος μεγάλα ξενοδοχειακά συγκροτήματα αλλά κυρίως ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα τα οποία, θεωρούνται ιδανικά για οικογενειακές διακοπές.

Οι λάτρεις του οργανωμένου κάμπινγκ θα βρουν τις ιδανικές συνθήκες για τις διακοπές τους σε παραλίες όπως το Δρέπανο με την αμμουδερή παραλία και τον Ναυτίλο, λίγα χιλιόμετρα πριν τα Σύβοτα.

Στις περισσότερες παραλίες υπάρχουν υποδομές που θα κάνουν την παραμονή των παραθεριστών εύκολη και άνετη όπως δωρεάν ομπρέλες και ξαπλώστρες, beach bars και water sports, ενώ σε όσους προτιμούν την ησυχία και απορρίπτουν τις ανέσεις υπάρχουν αρκετές επιλογές.

Σε κάθε περίπτωση κόλποι και κολπίσκοι, όρμιοι, απαλές κατάλευκες αμμουδιές και βράχια εναλλάσσονται σε μια ακτογραμμή πολλών χιλιομέτρων, που συγκροτούν τις πανέμορφες παραλίες μιας άγνωστης στο ευρύ κοινό Θεσπρωτίας, περιμένοντας τον επισκέπτη να τις ανακαλύψει.

Εικόνα 4.7: Παραλία Μπέλλα Βράκα

Πηγή : Προσωπικό αρχείο

4.4.6 Αρχαιολογικοί χώροι

A. Αρχαιολογικός χώρος Ντόλιανης (Φανοτής)

Ο αρχαιολογικός χώρος της Ντόλιανης, έκτασης 55 περίπου στρεμμάτων, καταλαμβάνει μεμονωμένο ασβεστολιθικό λόφο δυτικά του σύγχρονου οικισμού του Γεροπλατάνου, στα όρια του Δήμου Ηγουμενίτσας Θεσπρωτίας. Πρόκειται για τειχισμένο με διπλό οχυρωματικό περίβολο οικισμό, ο οποίος ταυτίζεται με την αρχαία Φανοτή, κέντρο του αρχαίου θεσπρωτικού φύλου των Φανοτέων, που πιστεύεται ότι κατοικούσε στην περιοχή μεταξύ της Μουργκάνας και του μέσου Καλαμά. Αναφορά στη Φανοτή γίνεται από το ρωμαίο ιστορικό Λίβιο, σύμφωνα με τον οποίο η πόλη απέκρουσε αποτελεσματικά την πολιορκία των ρωμαϊκών στρατευμάτων το 170/169 π.Χ., την επόμενη χρονιά όμως παραδόθηκε στο ρωμαίο στρατηγό L. Anicius, πρώτη από όλες τις ηπειρωτικές πόλεις.

Εικόνα 4.8: Αρχαία Πόλη Φανοτής

Πηγή: www.google.gr

B. Αρχαία Γιτάνη

Η αρχαία Γιτάνη ήταν κάποτε πρωτεύουσα της αρχαίας Θεσπρωτίας, η έδρα του Κοινού των Θεσπρωτών και ένα από τα σημαντικότερα οικονομικά κέντρα της Ηπείρου με περίπου έξι χιλιάδες κατοίκους, τα Γίτανα -ή Γιτάνη-, στον Δήμο Φιλιατών, είναι σήμερα μια ερειπωμένη πόλη. Εντούτοις, η πυκνή βλάστηση, ο ποταμός Καλαμάς και τα πλούσια αρχαιολογικά κατάλοιπα, δημιουργούν ένα τοπίο μοναδικό, αν και μάλλον άγνωστο στο ευρύ κοινό. Στην προστασία των μνημείων και του φυσικού περιβάλλοντος αποσκοπεί η οριοθέτηση του αρχαιολογικού χώρου των Γιτάνων, που πρόσφατα έλαβε την έγκριση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου. Όπως αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, η σημαντικότερη απειλή για τον χώρο προέρχεται από τα υφιστάμενα ενεργά λατομεία της περιοχής.

Οικοδομημένη στα μέσα του 4ου π.Χ. αιώνα στη νοτιοδυτική πλαγιά του όρους της Βρυσέλλας και την κοιλάδα του αρχαίου ποταμού Θύαμι (Καλαμάς), τα Γίτανα (Γιτάνη) ήταν δεύτερη χρονολογική πρωτεύουσα της αρχαίας Θεσπρωτίας μετά την Ελέα. Μολονότι κατοικήθηκε για μόλις δύο αιώνες -μέχρι το 167 π.Χ., όταν καταστράφηκε από τους Ρωμαίους και εγκαταλείφθηκε οριστικά- η πόλη αποτέλεσε ένα από τα σπουδαιότερα οικονομικά και πολιτικά κέντρα της ευρύτερης περιοχής του Ιονίου. Από τον πυκνοδομημένο αρχαίο οικισμό σήμερα σώζονται η ακρόπολη, η αγορά, το θέατρο, πολυγωνικά τείχη συνολικής έκτασης 2,5 χιλιομέτρων, κατοικίες και άλλα κτίσματα, όπως επίσης και τμήμα του οδικού δικτύου.

4.5 Σχεδιασμός της γεωγραφικής βάσης δεδομένων

Με βάση την παραπάνω ανάλυση θα προχωρήσουμε στο σχεδιασμό μίας γεωγραφικής βάσης δεδομένων που θα αφορά το ν. Θεσπρωτίας. Θα καθορίσουμε ποια γεωγραφικά επίπεδα (layers) θα χρησιμοποιηθούν και θα σχεδιάσουμε μία βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει ένα σύνολο κατηγοριών και σημείων κυρίως τουριστικού ενδιαφέροντος. Τα επίπεδα που υλοποιούμε είναι τα παρακάτω:

- 1) Παραλίες
- 2) Αρχαιολογικοί χώροι
- 3) Αθλητικές δραστηριότητες
- 4) Ιερές Μονές & Ιεροί Ναοί
- 5) Σημεία Πολιτισμικού ενδιαφέροντος
- 6) Τοπία Φυσικής ομορφιάς

4.6 Δημιουργία σημείων ενδιαφέροντος

Ο εντοπισμός των σημείων ενδιαφέροντος για κάθε κατηγορία θεματικού τουρισμού, όπως προτάθηκαν στη προηγούμενη ενότητα πραγματοποιήθηκε με τη χρήση της υπηρεσίας θέασης ορθοφωτογραφιών της Κτηματολόγιο Α.Ε, η οποία είναι ανοιχτή για το κοινό μέσω της διαδικτυακής πύλης gis.ktimanet.gr. Η συγκεκριμένη υπηρεσία

παρέχει οριζοντιογραφική χωρική πληροφορία με ακρίβειες οι οποίες κυμαίνονται από 20 έως 50 cm, δεδομένου πάντα της απόστασης από τους οικισμούς καθώς και του ανάγλυφου της περιοχής. Η πληροφορία θέσης κάθε σημείου ενδιαφέροντος παρέχεται σε καρτεσιανές συντεταγμένες, ανηγμένες στο Ελληνικό Γεωδαιτικό Σύστημα Αναφοράς 1987 (ΕΓΣΑ '87). Υπάρχει η δυνατότητα λήψης των συντεταγμένων κάθε σημείου ενδιαφέροντος στο γεωγραφικό παγκόσμιο σύστημα αναφοράς World Geodetic System 1984 (WGS '84), αν γίνει χρήση της υπηρεσίας παροχής εικόνων της gis.ktimanet.gr (WMS Server) και οπτικοποίησή τους με τη χρήση του κατάλληλου λογισμικού GIS (ArcMap, Quantum GIS, Global Mapper κ.α). Καθώς η τελική οπτικοποίηση των σημείων ενδιαφέροντος θα γίνει με χρήση του υποβάθρου των δορυφορικών απεικονίσεων της εφαρμογής Google Earth της ομώνυμης εταιρίας, η οποία χρησιμοποιεί το WGS '84, η επιλογή του συγκεκριμένου συστήματος αναφοράς θα διευκόλυνε σε κάποιο βαθμό τη διαδικασία. Παρόλα αυτά όμως, επειδή η εφαρμογή αναφέρεται σε σημεία επί του ελλαδικού χώρου και το επίσημο σύστημα αναφοράς της χώρας είναι το ΕΓΣΑ '87, θα προτιμηθεί ως αρχικό ΓΣΑ έναντι του WGS '84. Ο λόγος είναι η ύπαρξη ενός πλήθους χαρτογραφικών προϊόντων τα οποία χρησιμοποιούν το ελληνικό σύστημα αναφοράς και κατά συνέπεια θα πρέπει να εξασφαλίζεται όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συμβατότητα. Σε κάθε περίπτωση, η μετατροπή των συντεταγμένων των σημείων ενδιαφέροντος στο WGS '84 είναι επιβεβλημένη και το τελικό αποτέλεσμα είναι η καταγραφή της θέσης των σημείων ενδιαφέροντος τόσο σε ΕΓΣΑ '87 όσο και σε WGS '84.

Προκειμένου να δημιουργηθεί μια γεωγραφική βάση δεδομένων η οποία να περιέχει τα σημεία ενδιαφέροντος για τους επισκέπτες του Ν. Θεσπρωτίας, γίνεται χρήση του λογισμικού ArcGIS και συγκεκριμένα των προϊόντων ArcMap και ArcCatalog. Το πακέτο λογισμικού ArcGIS είναι προϊόν της εταιρείας ESRI (Environmental Systems Research Institute) η οποία ιδρύθηκε το 1969 και σήμερα αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους προμηθευτές λογισμικού Γ.Σ. σε παγκόσμιο επίπεδο. Για τη διεκπεραίωση της παρούσας εργασίας, χρησιμοποιήθηκε το πακέτο ArcGIS Desktop (Version 10.0), το οποίο αποτελεί ένα σύστημα από τμήματα λογισμικού, τα οποία μπορούν να εγκατασταθούν σε ένα μεμονωμένο Η/Υ για να γίνεται χρήση από ένα χρήστη κάθε φορά, ή να διατίθενται σε ένα ετερογενές δίκτυο προσωπικών Η/Υ (desktops) ή σταθμών εργασίας (workstations) ή εξυπηρετητών (servers). Προγενέστερες εκδόσεις του ArcGIS 10.0 αποτελούν το ArcView, ArcEditor και

ArcInfo τα οποία διαφέρουν ως προς τις παρεχόμενες δυνατότητες. Τέλος, αξιωματικώς σημειωθεί ότι η ESRI έχει αναπτύξει κάποια πολύ εξειδικευμένα εργαλεία-εφαρμογές, με τη μορφή επεκτάσεων (extensions), τα οποία παρέχουν ακόμη μεγαλύτερη λειτουργικότητα σε εξειδικευμένους τομείς, όπως π.χ. τα ArcHYDRO, ArcLOGISTICS κ.α.

Αρχικά εισάγεται το διανυσματικό επίπεδο των διοικητικών ορίων της Περιφερειακής Ενότητας Θεσπρωτίας, όπως είναι διαθέσιμα στον διαδικτυακό τόπο ανοιχτών δεδομένων που έχει αναπτυχθεί από το Ινστιτούτο Πληροφοριακών Συστημάτων geodata.gov.gr και ορίζονται ως όρια της περιοχής μελέτης. Τα όρια της περιφερειακής ενότητας είναι γεωαναφερμένα στο ΕΓΣΑ '87. Στη συνέχεια, δημιουργείται ένα αρχείο ASCII το οποίο περιέχει τις συντεταγμένες κάθε σημείου ενδιαφέροντος (σε ΕΓΣΑ '87), καθώς και την ονομασία του και την κατηγορία στην οποία κατατάσσεται.

Στο τελευταίο κεφάλαιο που ακολουθεί γίνονται κάποιες προτάσεις για μελλοντικές αντίστοιχες εργασίες.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:
ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ Ν.ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΓΕΩΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Χ	Υ	ΡΟΙ	CATEGORY
17474	438016	ΔΡΕΠΑΝΟΥ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17936	437281	ΠΛΑΤΑΡΙΑΣ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17566	436762	ΜΠΕΛΑ ΒΡΑΚΑ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17751	436733	ΜΕΓΑ ΑΜΜΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17803	436711	ΜΙΚΡΗ ΑΜΜΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17894	436598	ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17993	436057	ΚΑΡΑΒΟΣΤΑΣΙ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17171	439323	ΣΑΓΙΑΔΑΣ	ΠΑΡΑΛΙΑ
16959	438220	ΜΠΟΥΚΑΣ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17693	436758	ΖΑΒΙΑ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17881	438688	ΓΠΤΑΝΗΣ	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ
20235	437062	ΕΛΕΑΣ	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ
17819	437992	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ
21063	436047	ΚΟΥΓΚΙ ΣΟΥΛΙΟΥ	ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ
17835	437988	ΓΗΠΕΔΑ ΤΕΝΝΙΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
17344	438078	ΘΑΛΛΑΣΙΑ ΣΠΟΡ 1	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
16958	438221	ΘΑΛΛΑΣΙΑ ΣΠΟΡ 2	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
17823	437989	ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
20752	435827	RAFTING	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
19376	435789	ΛΙΜΝΗ ΚΑΛΟΔΙΚΙΟΥ	ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ
20844	435836	ΠΥΛΕΣ ΑΔΗ - ΦΑΡΑΓΓΙ ΑΧΕΡΟΝΤΑ	ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ
17211	438136	ΥΔΡΟΒΙΟΤΟΠΟΣ ΔΡΕΠΑΝΟΥ	ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ
17036	438853	ΔΕΛΤΑ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑ	ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ
18233	436078	ΠΑΡΚΟ ΑΝΑΨΥΧΗΣ - ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ ΑΓΡΙΩΝ ΖΩΩΝ	ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ
18454	439560	ΓΗΡΟΜΕΡΙΟΥ	ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΕΣ
17700	438674	ΡΑΓΙΟΥ	ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΕΣ
19750	438186	ΠΑΓΑΝΙΩΝ	ΙΕΡΕΣ ΜΟΝΕΣ
18533	439119	ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΟΙΝΙΚΙΟΥ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
19309	436216	ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
18704	440908	ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΣΑΜΑΝΤΑ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
19990	437377	Ι.Ν. ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ (ΜΗΤΡΟ	ΝΑΟΙ
18819	440750	Ι.Ν. ΚΑΜΠΤΣΑΝΗΣ	ΝΑΟΙ
17640	437577	ΚΑΛΑΜΙ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17768	437240	ΝΑΥΤΙΛΟΣ	ΠΑΡΑΛΙΑ
18002	436233	ΑΡΙΛΛΑΣ	ΠΑΡΑΛΙΑ
17237	439293	ΠΗΛΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΣΑΓΙΑΔΑΣ	ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ-ΙΑΜΑΤΙΚΑ
20076	439622	ΙΠΠΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
19971	437418	ΠΑΛΑΙΑ ΠΟΛΗ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
20501	437672	ΔΑΣΟΣ ΟΡΟΣΕΙΡΑΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ	ΦΥΣΙΚΗ ΟΜΟΡΦΙΑ
17879	438012	ΟΡΕΙΝΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ-ΠΕΥΚΟΔΑΣΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
20064	437586	ΟΡΕΙΝΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ-ΔΑΣΟΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
17742	438023	ΚΩΠΗΛΑΤΙΚΟ ΟΜΙΛΟΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
17496	437994	ΚΑΜΠΙΓΚ ΔΡΕΠΑΝΟΥ	ΚΑΜΠΙΓΚ

Εικόνα 4.9, Πίνακας Ιδιοτήτων (Attribute Table) του σημειακού επιπέδου των σημείων ενδιαφέροντος της περιοχής μελέτης

4.7 Μεθοδολογία

4.7.1 Προτεινόμενες Διαδρομές

Προκειμένου να γίνει δελεαστική η ιδέα του θεματικού τουρισμού στους εν δυνάμει επισκέπτες – τουρίστες, κρίθηκε σκόπιμη η παρουσίαση μιας σειράς εναλλακτικών διαδρομών, ανά θεματική κατηγορία. Οι διαδρομές αυτές περιλαμβάνουν μια σειρά από σημεία ενδιαφέροντος τα οποία θα είναι διαθέσιμα στους ενδιαφερόμενους κάθε κατηγορίας.

Οι διαδρομές που προτείνονται συνδυάζουν ζωνιές τουριστικές περιοχές με χωριά όπου οι άνθρωποι διατηρούν τους ρυθμούς και τις ασχολίες του παρελθόντος. Τοποθεσίες ιστορικού ενδιαφέροντος εναρμονίζονται με παραλίες μοναδικής ομορφιάς. Η ήπια ομορφιά της παραλιακής Θεσπρωτίας συναντά την άγρια της ορεινής και τις ιδιαιτερότητες της ενδοχώρας. Έγινε προσπάθεια για να καλυφθεί όσο το δυνατόν ευρύτερο φάσμα των κατηγοριών του θεματικού τουρισμού.

Πρόκειται για ένα πολύ καλό τρόπο για να γνωρίσει κανείς το νομό. Μπορεί να γίνει επιλογή ανάλογα με τη διάθεσή του καθενός, καθώς και τις δυνατότητες του μεταφορικού μέσου που διαθέτει. Τέλος, υπάρχει και η δυνατότητα επιλογής σύνθετων διαδρομών ενδιαφέροντος, οι οποίες ενδεχομένως να απευθύνονται και σε επισκέπτες οι οποίοι δεν επιδίδονται αποκλειστικά σε κάποια μορφή θεματικού τουρισμού.

Στη συνέχεια πραγματοποιείται η ανάλυση των σημείων ενδιαφέροντος, ανάλογα με την κατηγορία επισκεπτών στην οποία απευθύνεται κάθε μορφή τουρισμού.

Α. Οικολογικός – Φυσιολατρικός Τουρισμός (Οικοτουρισμός)

Για όσους θέλουν να επισκεφθούν τα σημεία του νομού Θεσπρωτίας όπου η φύση έχει παραμείνει αναλλοίωτη και εντυπωσιάζει, η πρόταση προς τους επίδοξους ταξιδιώτες είναι:

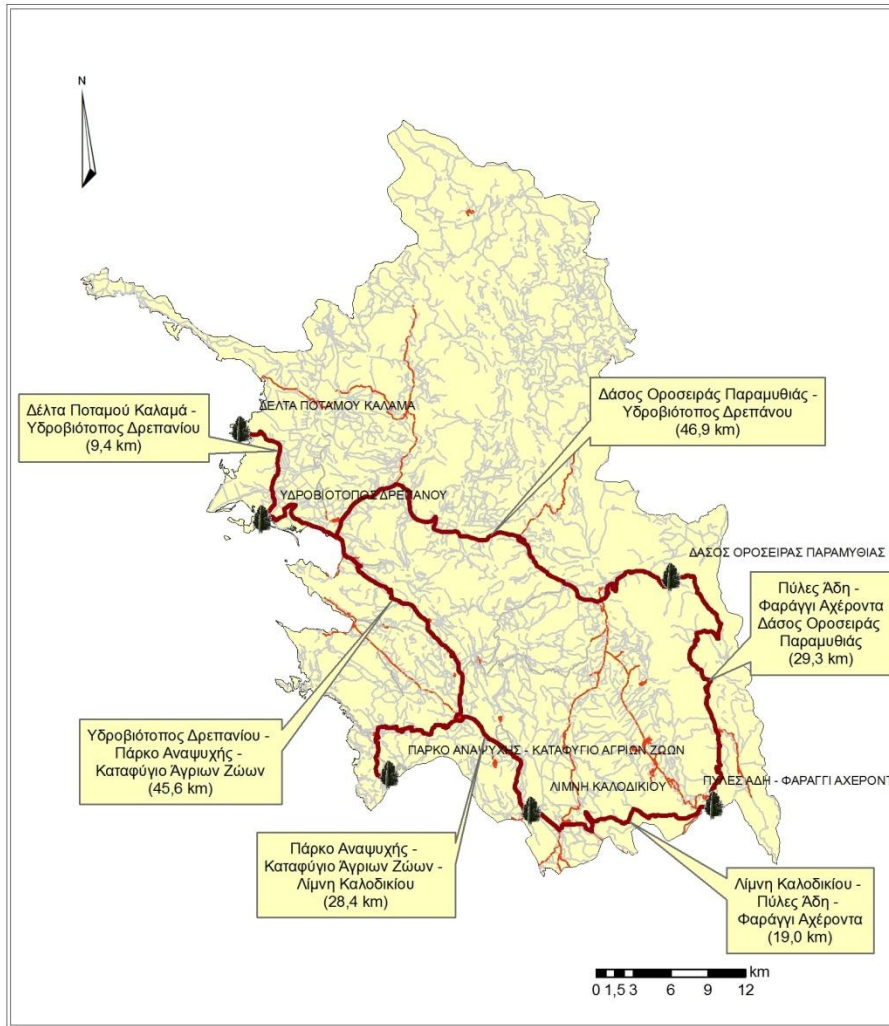
1. Η λίμνη Καλοδικίου η οποία είναι η μεγαλύτερη λίμνη του νομού, απλώνεται σε έκταση 3.500 στρεμμάτων ξεκινώντας από το Πυργί - συνοικισμό του Ελευθερίου και φτάνοντας μέχρι τα διοικητικά όρια των Δήμων Μαργαριτίου και Πάργας. Το βάθος της κυμαίνεται από 0,5 έως 5 μέτρα ανάλογα την εποχή. Διαθέτει πλούσια φυτική

κάλυψη και μεγάλες ποσότητες νερού, στα οποία φωλιάζουν αρκετά είδη ζώων, όπως κάστορες, πάπιες, κύκνοι.

2. Το δέλτα του ποταμού Καλαμά, στην περιοχή (Δέλτα του ποταμού Καλαμά) υπάρχουν 6 λιμνοθάλασσες με συνολική έκταση περίπου 13.000 στρέμματα.

3. Το σπήλαιο της Λυγιάς και τον υδροβιότοπο του Δρεπάνου, το εσωτερικό της σπηλιάς θα σας αποζημιώσει με το παραπάνω καθώς θα σας υποδεχτεί ένας γαλαζοπράσινος συνδυασμός κρυστάλλινων νερών. Από πάνω θα σας καλύπτει ένας θόλος (ύψους περίπου 6μ.) από ιζηματογενές πέτρωμα στις αποχρώσεις του καφέ και του πράσινου. Όσον αφορά τον υδροβιότοπο ο επισκέπτης θα βρεί πολλούς και σπάνιους ζωντανούς οργανισμούς. Ο υδροβιότοπος Δρεπάνου διατηρεί μια ποικιλία σημαντικών βιολογικών, οικολογικών και γεωμορφολογικών στοιχείων και η σημασία του είναι ανυπολόγιστη τόσο για τη συντήρηση και ρύθμιση του υδροβιολογικού κύκλου, όσο και για το γεγονός ότι αποτελεί παραγωγικό οικοσύστημα.

4. Την παραλία Πισίνα στα Σύβοτα, τα νερά της είναι διάφανα, τρκουάζ και νιώθει κανείς ότι βρίσκεται σε μια «πισίνα της φύσης». Καθημερινά την επισκέπτονται δεκάδες τουρίστες και ντόπιοι από τα Σύβοτα αλλά και από άλλες παραλίες, καθώς αποτελεί ένα ειδυλλιακό τοπίο. Είναι μια μοναδική ευκαιρία για κάποιον να απολαύσει το μπάνιο του σε ένα μοναδικό περιβάλλον που θυμίζει εξωτικά μέρη.

Χάρτης 1, Σημεία ενδιαφέροντος Οικοτουρισμού στη Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας

Β. Πολιτιστικός Τουρισμός

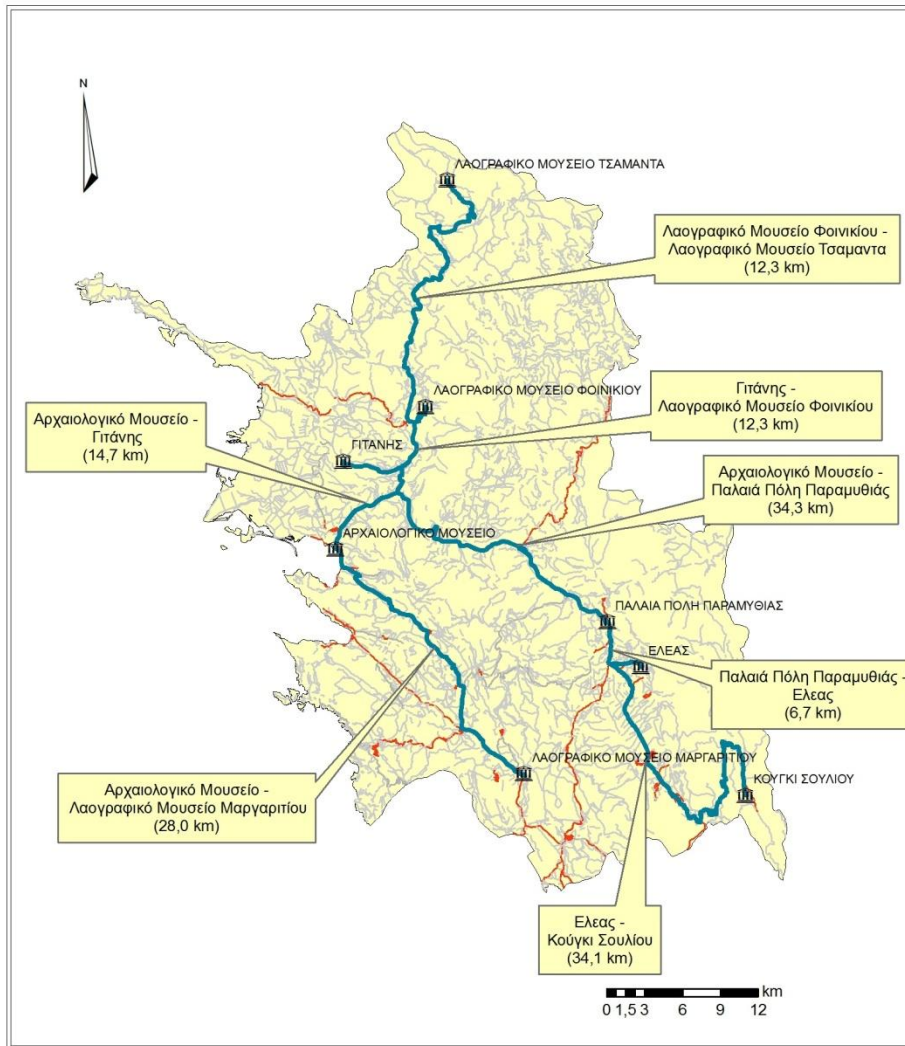
Για όσους επισκεφθούν τον νομό Θεσπρωτίας και θέλουν να γνωρίσουν τα πολιτιστικά του χαρακτηριστικά από την αρχαιότητα έως και σήμερα προτείνουμε να επισκεφθούν :

- 1 Την αρχαία Γιτάνη, η οποία ήταν κάποτε πρωτεύουσα της αρχαίας Θεσπρωτίας, η έδρα του Κοινού των Θεσπρωτών και ένα από τα σημαντικότερα οικονομικά κέντρα της Ηπείρου με περίπου έξι χιλιάδες κατοίκους, τα Γίτανα -ή Γιτάνη-, στον Δήμο Φιλιατών, είναι σήμερα μια ερειπωμένη πόλη. Εντούτοις, η πυκνή βλάστηση, ο ποταμός Καλαμάς και τα πλούσια αρχαιολογικά κατάλοιπα, δημιουργούν ένα τοπίο μοναδικό, αν και

μάλλον άγνωστο στο ευρύ κοινό. Οικοδομημένη στα μέσα του 4ου π.Χ. αιώνα στη νοτιοδυτική πλαγιά του όρους της Βρυσέλλας και την κοιλάδα του αρχαίου ποταμού Θύαμι (Καλαμάς), τα Γίτανα (Γιτάνη) ήταν δεύτερη χρονολογική πρωτεύουσα της αρχαίας Θεσπρωτίας μετά την Ελέα. Μολονότι κατοικήθηκε για μόλις δύο αιώνες -μέχρι το 167 π.Χ., όταν καταστράφηκε από τους Ρωμαίους και εγκαταλείφθηκε οριστικά- η πόλη αποτέλεσε ένα από τα σπουδαιότερα οικονομικά και πολιτικά κέντρα της ευρύτερης περιοχής του Ιονίου.

- 2 Το κάστρο του Αγίου Δονάτου, βρίσκεται στους πρόποδες του Όρου Κορίλα, μέσα στη πόλη της Παραμυθιάς. Πήρε το όνομα του Πολιούχου της πόλης. Οι τοίχοι του ταξινομούνται σε τρεις κατασκευαστικές φάσεις, από την αρχαιότητα έως τα τέλη της Τουρκοκρατίας. Η πρώτη φάση ξεκινάει από τα Ελληνιστικά χρόνια, η δεύτερη στα Βυζαντινά χρόνια και η τρίτη στην περίοδο της Τουρκοκρατίας.
- 3 Την αρχαία Φανοτή, έκτασης 55 περίπου στρεμμάτων, καταλαμβάνει μεμονωμένο ασβεστολιθικό λόφο δυτικά του σύγχρονου οικισμού του Γεροπλατάνου, στα όρια του Δήμου Ηγουμενίτσας Θεσπρωτίας. Πρόκειται για τειχισμένο με διπλό οχυρωματικό περίβολο οικισμό, ο οποίος ταυτίζεται με την αρχαία Φανοτή, κέντρο του αρχαίου θεσπρωτικού φύλου των Φανοτέων, που πιστεύεται ότι κατοικούσε στην περιοχή μεταξύ της Μουργκάνας και του μέσου Καλαμά.
- 4 Το αρχαιολογικό μουσείο Ηγουμενίτσας, η συλλογή της μόνιμης έκθεσης του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηγουμενίτσας περιλαμβάνει εκθέματα που καλύπτουν, χρονολογικά, μία ιδιαίτερα μεγάλη περίοδο ανθρώπινης παρουσίας στον θεσπρωτικό χώρο, από τη Μέση Παλαιολιθική (100.000 χρόνια πριν από σήμερα) έως τους χρόνους της οθωμανικής κυριαρχίας (19ος αι. μ.Χ.)

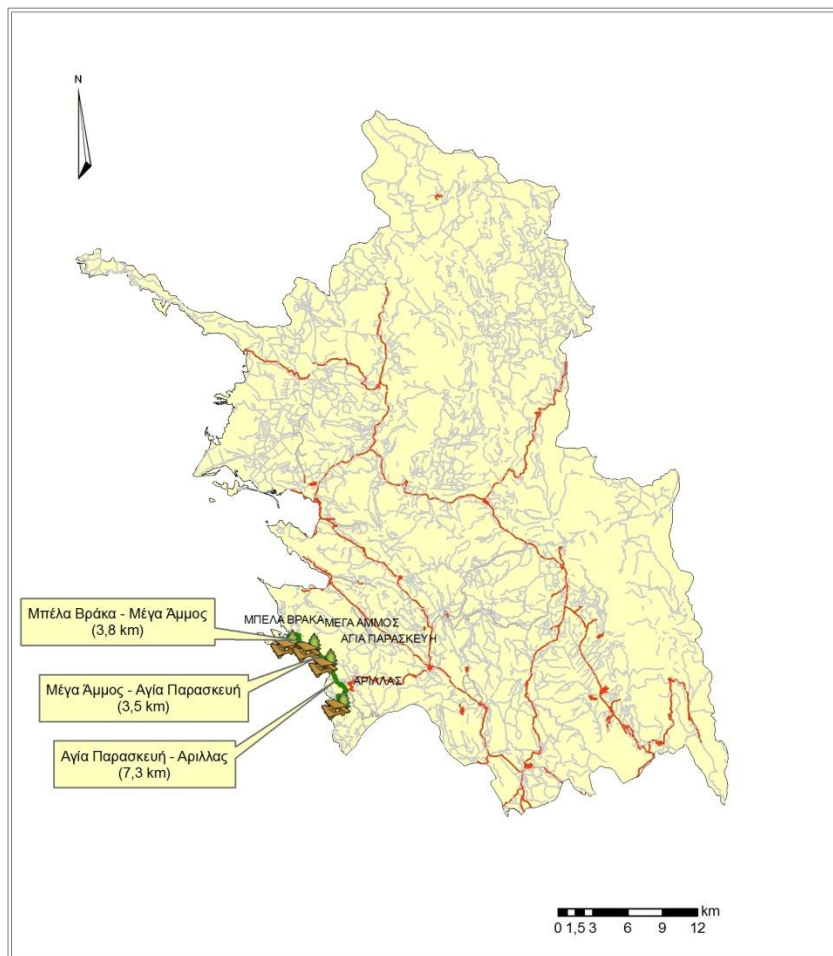
Χάρτης 2, Σημεία ενδιαφέροντος Πολιτιστικού Τουρισμού στη Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας

Γ. Τουρισμός Υπαίθρου

Για εκείνους που θέλουν να κάνουν τουρισμό υπαίθρου και γνωρίσουν κυρίως τις παράκτιες περιοχές και το φυσικό περιβάλλον του νομού η ιδανική τοποθεσία θα ήταν το camping Ναυτίλος. Βρίσκεται σε απόσταση αναπνοής από την Πλαταριά και σε κοντινή απόσταση από τις πολλές μικρές και εντυπωσιακές παραλίες των Συβότων, από τις οποίες ενδεικτικά θα πρέπει κάποιος να επισκεφθεί :

1. την παραλία Μπέλλα Βράκα, ενώνει τα Σύβota με το νησάκι Μουρτεμένο. Μπορεί κανείς να την επισκεφτεί με τα πόδια περνώντας κυριολεκτικά μέσα από την θάλασσα. Είναι μια μικρή, γραφική, αμμώδης παραλία η οποία συγκεντρώνει πολλούς τουρίστες.

2. την παραλία Μέγα Άμμο, είναι έξω από το χωριό με κατεύθυνση προς την Πέρδικα. Είναι η πιο γνωστή παραλία των Συβότων με πολλά εστιατόρια cafe - bar. Επίσης θα πρέπει να γνωρίζεται πως τα νερά είναι δροσερά και έχει βότσαλα.
3. Την παραλία της Αγίας Παρασκευής, ανήκει στο χωριό Πέρδικα, η θάλασσα είναι ζεστή και έχει κάτι το εξωτικό. Υπάρχει ένα μικρό νησί το οποίο βρίσκεται σε πολύ μικρή απόσταση από την παραλία και πολλοί επισκέπτες πηγαίνουν κολυμπώντας σε αυτό.
4. Την παραλία Αρίλλα, είναι μια μεγάλη, απάνεμη παραλία με ένα μικρό λιμανάκι που συνδέει την επικοινωνία με τα απέναντι νησιά Κέρκυρα - Παξούς. Αβαθή νερά και ψιλή άμμος, ιδανική παραλία για το παιχνίδι και την απόλαυση της θάλασσας ακόμα και από πολύ μικρές ηλικίες, ενώ κατά μήκος της θα βρείτε cafe, ψαροταβέρνες και εστιατόρια.

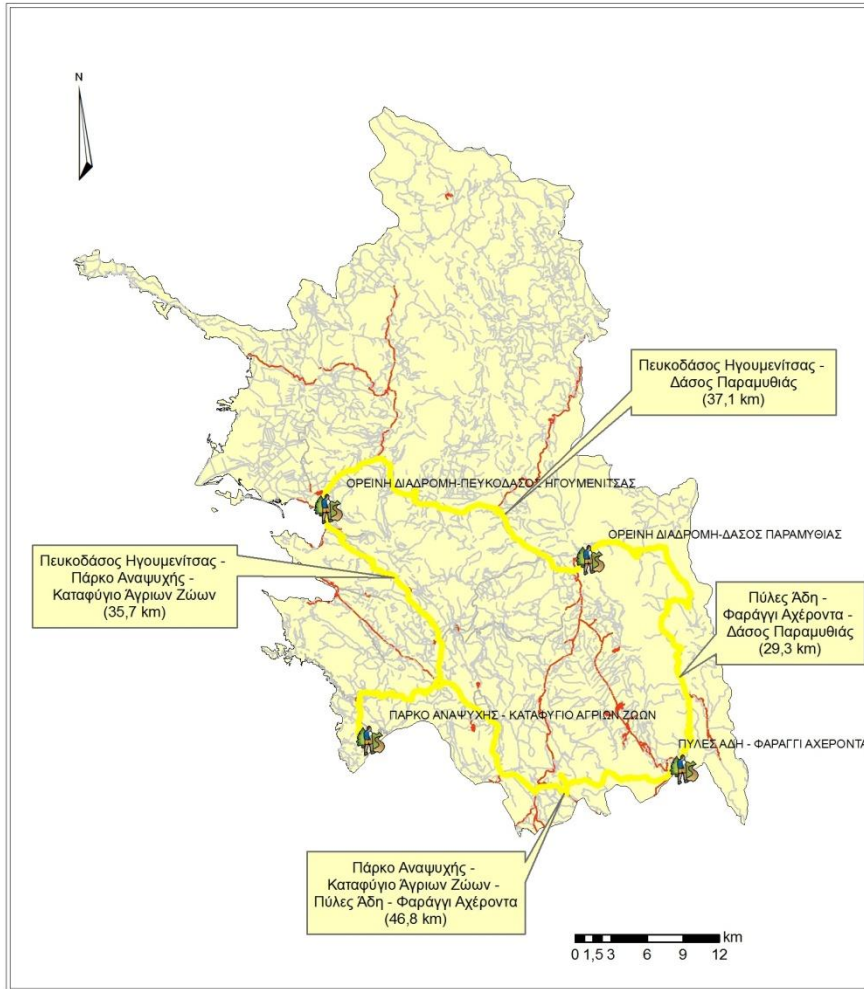

Χάρτης 3, Σημεία ενδιαφέροντος Τουρισμού Υπαιθρου στη Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας

Δ. Περιηγητικός Τουρισμός

Ο νομός Θεσπρωτίας και λόγω μορφολογίας μπορεί να προσφέρει αρκετές επιλογές σε όσους προτιμούν τον περιηγητικό τουρισμό, ενδεικτικά θα μπορούσαν να επισκεφθούν :

1. Την ορεινή διαδρομή του πευκοδάσους της Ηγουμενίτσας μια εύκολη διαδρομή που αποζημιώνει τον επισκέπτη καθόλη τη διάρκειά της καθώς η θέα στο Ιόνιο είναι μοναδική. Η διάρκεια της διαδρομής είναι περίπου 1,5 ώρες.
2. Την ανάβαση στις πηγές του ποταμού Αχέροντα, μια διαδρομή σχεδόν έξι ωρών μέσα στο δάσος η οποία θα αφήσει ικανοποιημένο ακόμα και τον πιο απαιτητικό περιηγητή. Στο τέλος της διαδρομής η επιβράβευση έρχεται από της πηγές του ποταμού όπου οι επισκέπτες ξεδιψούν από τα κρυστάλινα και παγωμένα νερά του.
3. Την ορεινή διαδρομή του δάσους της Παραμυθιάς, εδώ ο επισκέπτης μπορεί να απολάυσει ενά από τα πιο παρθένα και όμορφα δάση του νομού και όχι μόνο. Το τοπίο είναι αλπικό και η διαδρομή μαγευτική και διαρκεί περίπου 4 ώρες.
4. Την διαδρομή μέσα στο καταφύγιο άγριων ζώων της πέρδικας, μια διαδρομή δίπλα στο ποταμάκι που διασχίζει το καταφύγιο. Όσοι την επιλέξουν μπορούν παράλληλα να θαυμάσουν και τα ζώα που φιλοξενεί το καταφύγιο. Η διάρκειά της είναι 2 ώρες.

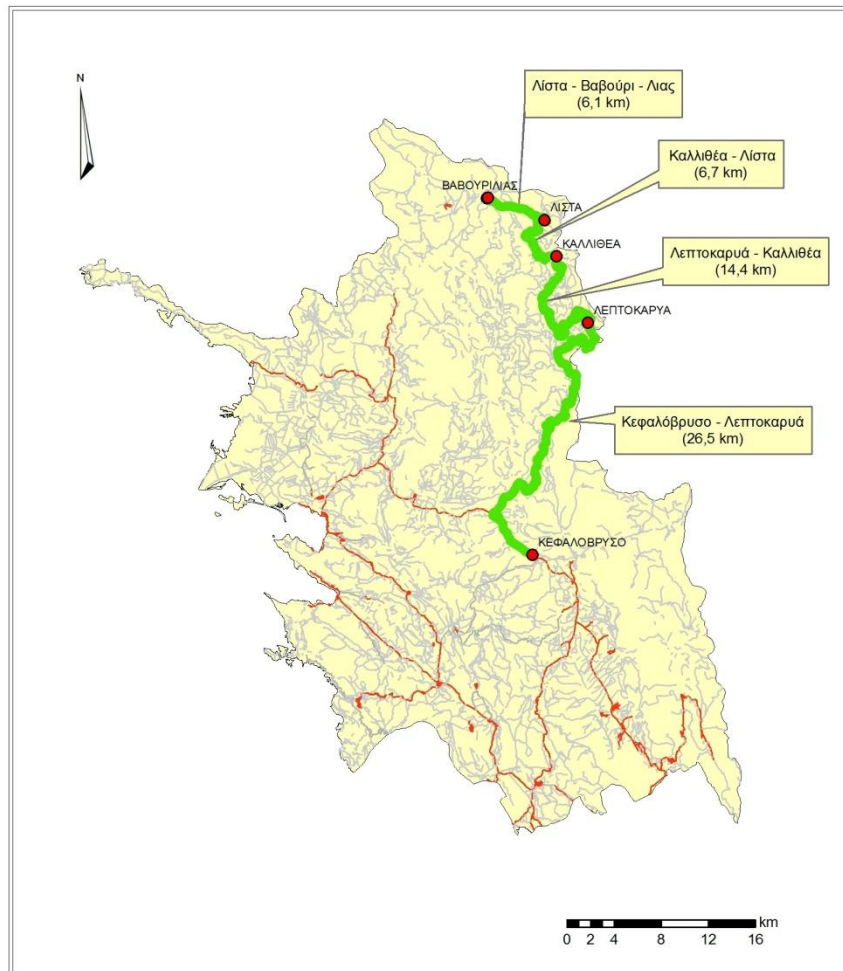

Χάρτης 4, Σημεία ενδιαφέροντος Περιηγητικού Τουρισμού στη Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας

Ε. Ορεινός Τουρισμός

Για εκείνους που θέλουν ηρεμία στις διακοπές τους και ο αέρας που αναπνέουν να είναι 100% καθαρός, ο νομός Θεσπρωτίας διαθέτει μια πληθώρα επιλογών.

1. Μια διαδρομή που θα μπορούσε κάποιος να θαυμάσει τα ορεινά τοπία του νομού είναι αυτή της Ανατολικής πλευράς των χωριών της Μουργκάνας που ξεκινάει από το χωριό Λεπτοκαρυά και καταλήγει στον Τσαμαντά. Ενδιάμεσοι σταθμοί αυτής της διαδρομής είναι τα χωριά Καλλιθέα, Κεφαλόβρυσο, Λίστα, Λιάς και Βαβούρι. Ο επισκέπτης πραγματοποιώντας αυτή τη διαδρομή μπορεί να χαρεί τα άγρια βουνά και τις χαράδρες που την περιβάλλουν, πλούσια κρυστάλλινα νερά των ποταμών και των παραποτάμων που θα συναντήσει και τις καταπράσινες ρεματιές της Μουργκάνας.

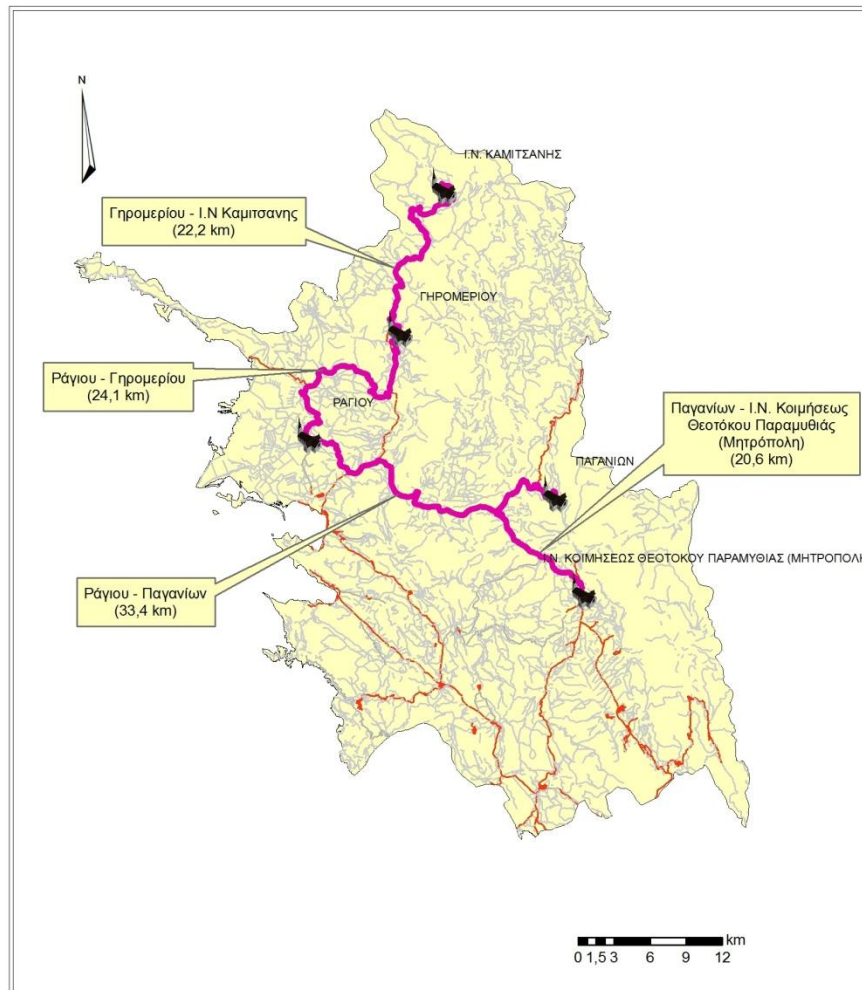
Χάρτης 5 , Σημεία ενδιαφέροντος Ορεινού Τουρισμού στη Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας Διαδρομή 1

Στ. Θρησκευτικός τουρισμός

Άλλη μια κατηγορία στην οποία οι ταξιδιώτες του νομού μπορούν να έχουν μια πληθώρα επιλογών. Βέβαια σε αυτή την κατηγορία ο νομός μπορεί να ικανοποιήσει κατα κύριο λόγο χριστιανούς ορθόδοξους. Έτσι λοιπόν θα προτείναμε στους πιστούς να επισκεφθούν :

1. Την Ι.Μ. Γηρομερίου, ιδρύθηκε στις αρχές του 14^{ου} αιώνα στην εποχή της ακμής του δεσποτάτου της Ηπείρου, αποτέλεσε σημαντικό μοναστικό κέντρο και έφτασε στην μεγαλύτερη ακμή της στα μέσα του 16^{ου} αιώνα εποχή κατά την οποία αριθμούσε 300 μοναχούς. Η μονή έχει τη δυνατότητα φιλοξενίας σε κλίνες ενός αριθμού επισκεπτών.

2. Τον Ι.Ν. Καμίτσιανης, χρονολογείται απ' τον 1613 η ιστορική μονή του Αγίου Γεωργίου. Ο ναός αυτός με τις εντυπωσιακές τοιχογραφίες του 1789, είναι ότι απόμεινε απ' το φημισμένο μοναστήρι της Καμίτσιανης.
3. Τον Ι.Ν Αγίου Δονάτου, ο Άγιος Δονάτος είναι ο Πολιούχος της πόλης της Παραμυθιάς. Έζησε την εποχή της βασιλείας του αυτοκράτορα Μέγα Θεοδόσιου γεννήθηκε στο 310 μ.Χ. και απεβίωσε το 387 μ.Χ.. Στον ναό που είναι χτισμένος προς τιμήν του στην Παραμυθία βρίσκεται και μέρος των οστών του.
4. Την Ι.Μ. Παγανιών, βρίσκεται κοντά στο χωριό Καλλιθέα σε δεσπόζουσα θέση, σε κατάφυτη περιοχή. Πρωτοκτήτωρ ήταν ο ιερομόναχος Ιωακείμ (1652) όπως αναγράφεται στη θύρα του καθολικού. Λέγεται ότι η μονή ήταν μετόχι του μεγάλου σπηλαίου Καλαβρύτων. Ήταν πλούσιο μοναστήρι και έδωσε μεγάλο παρόν στους Εθνικούς Αγώνες.

Χάρτης 6, Σημεία ενδιαφέροντος Θρησκευτικού Τουρισμού στη Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας

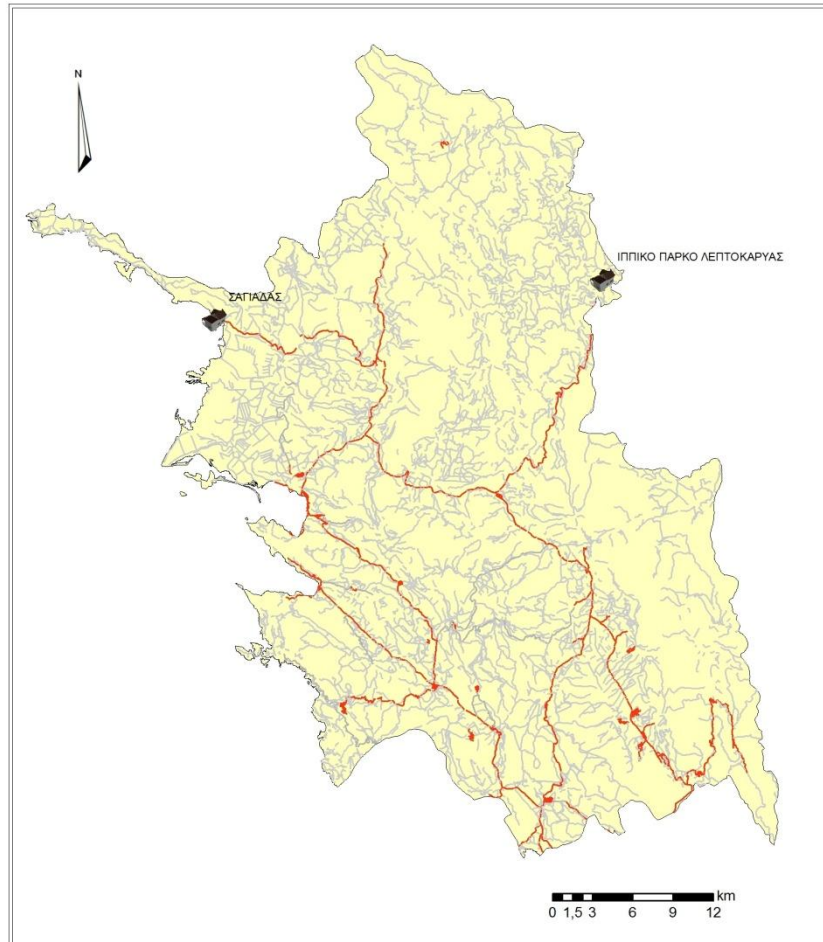
4.7.2 Σημεία ενδιαφέροντος

Α. Αγροτουρισμός

Για κάποιον ο οποίος θέλει να απολαύσει στιγμές δίπλα στη φύση, να βιώσει αγροτικές εμπειρίες συμμετέχοντας ενεργά σε αυτές αλλά και να δοκιμάσει τοπικά προϊόντα μια καλή επιλογή θα ήταν το χωριό της Σαγιάδας. Στη Σαγιάδα υπάρχουν αρκετά αγροτουριστικά καταλύματα που φέρουν τους επισκέπτες τους σε επαφή με διάφορες εργασίες (πότισμα καλλιεργειών, συμμετοχή στην παραγωγή παραδοσιακών προϊόντων κ.α.). Επίσης άλλη μια καλή πρόταση θα ήταν η διαμονή στο χωριό Λεπτοκαρυά. Βρίσκεται στα βορειοανατολικά του νομού, οι κάτοικοί του ασχολούνται κατά κύριο λόγο με την γεωργία και την κτηνοτροφία αλλά επίσης στο

χωριό τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί ένα ιππικό πάρκο που προσελκύει τουρίστες αλλά και ντόπιους.

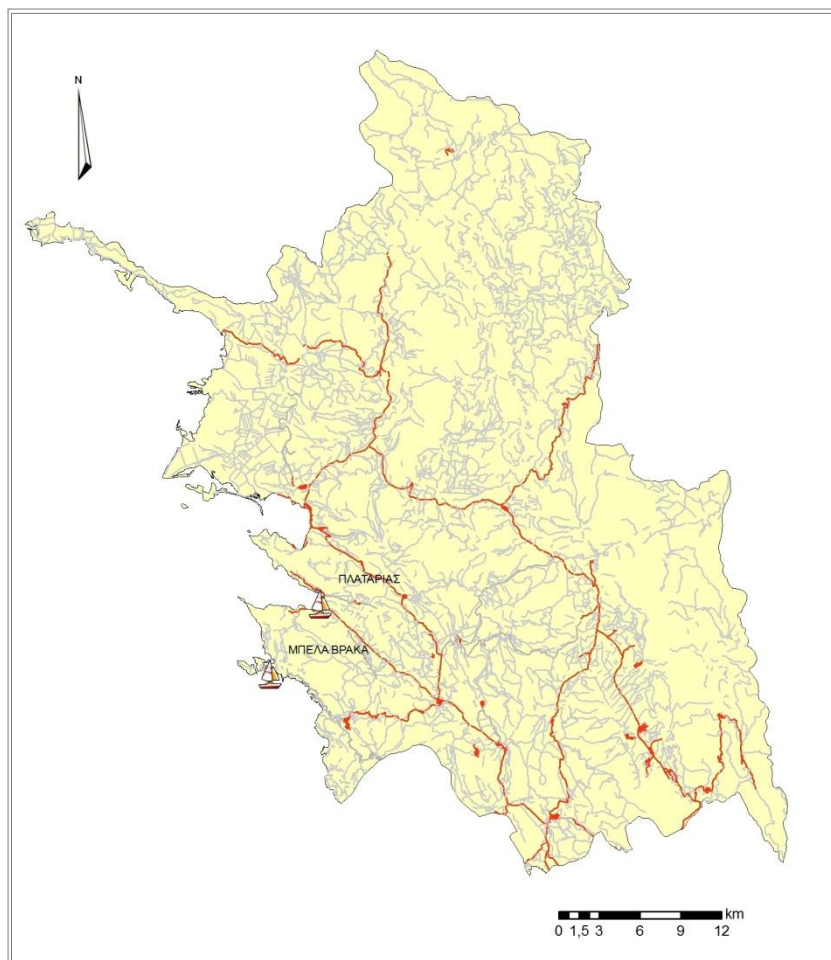

Χάρτης 7, Σημεία ενδιαφέροντος Αγροτουρισμού στη Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας

B. Θαλάσσιος τουρισμός

Για την κατηγορία των τουριστών που είτε έχουν δικό τους σκάφος είτε θέλουν να νοικιάσουν στον νομό Θεσπρωτίας μπορεί κάποιος να βρεί αυτό που θέλει.. Υπάρχουν δύο καλά οργανωμένες μαρίνες μια στα Σύβοτα και μια στην Πλαταριά. Οι «ναυτικοί» επισκέπτες του νομού μπορούν να νοικιάσουν ένα ιστιοπλοϊκό και να περιηγηθούν στα πολλά χιλιόμετρα ακτογραμμής του νομού και το βράδυ να επιστρέφουν στις οργανωμένες μαρίνες.

Μία διαδρομή που θα μπορούσε να ακολουθήσει κάποιος με σκάφος είναι :
Ξεκινώντας από την μαρίνα της Πλαταριάς, να επισκεφθεί την παραλία Πισίνα, τον
όρμο των Συβότων, και τις παραλίες, Μπέλλα Βράκα, Μέγα Άμμο, Μικρή Άμμο,
Αγία Παρασκευή, Αρίλλα. Φυσικά στη συγκεκριμένη διαδρομή υπάρχουν και
αρκετές μικρότερες παραλίες αλλά και όρμοι στους οποίους η πρόσβαση είναι εφικτή
μόνο από τη θάλασσα. Η διαδρομή αυτή φαίνεται αναλυτικότερα και στον χάρτη
παρακάτω.

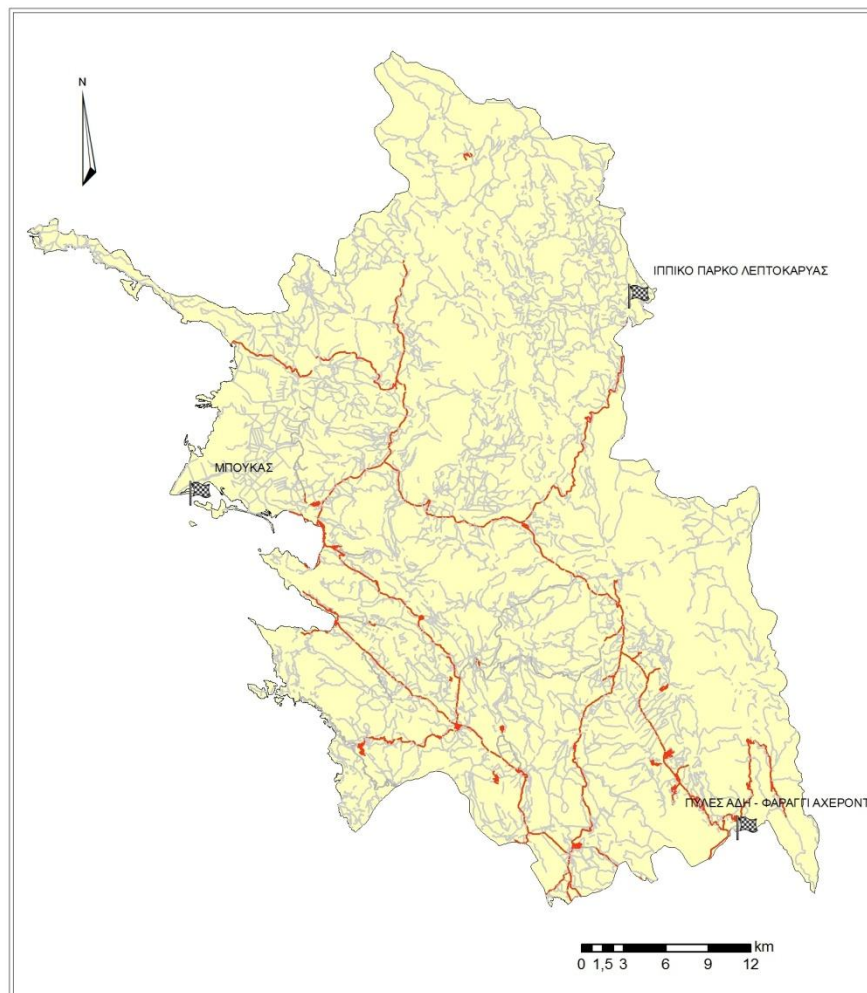

Χάρτης 9, Σημεία ενδιαφέροντος Θαλάσσιου Τουρισμού στη Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας

Γ. Τουρισμός περιπέτειας

Για τους ταξιδιώτες που δεν επιθυμούν χαλαρές και ήρεμες διακοπές αλλά γεμάτες δράση και την αδρεναλίνη να βρίσκεται στα ύψη θα τους προτείνουμε να επισκεφθούν:

1. Τον ποταμό Αχέροντα για κάνουν rafting, τα νερά του ποταμού είναι άγρια και παγωμένα και η εμπειρία μοναδική.
2. Την παραλία της Μπούκας για όλα τα σπόρ που έχουν σχέση με τη θάλασσα (kyte surf, parasailing, water ski κ.α.)
3. Το ιππικό πάρκο Λεπτοκαρυάς, όπου μπορεί κάποιος να ιππεύσει ένα άλογο σε μία διαδρομή μέσα στο δάσος.

Χάρτης 10, Σημεία ενδιαφέροντος Τουρισμού Περιπέτειας στη Περιφερειακή Ενότητα Θεσπρωτίας

4.8 Συμπεράσματα

Εκπονώντας τη συγκεκριμένη εργασία έγινε αρχικά αντιληπτό ότι η χρήση των γεωπληροφοριακών συστημάτων στην ανάπτυξη και προβολή τουριστικών περιοχών είναι αναγκαία και μπορεί να τοποθετήσει βάσεις για ακόμα μεγαλύτερη ανάπτυξη σε πολλές περιοχές. Ιδιαίτερα από τη στιγμή που οι χάρτες των γεωπληροφοριακών συστημάτων μπορούν πολύ απλά να δημοσιοποιηθούν στο διαδίκτυο, οι εργασίες που γίνονται πάνω στο συγκεκριμένο αντικείμενο (τουρισμός) μπορούν να αποτελέσουν μια ρεαλιστική, οικονομική, και ολοκληρωμένη διαφήμιση για άγνωστες τουριστικά περιοχές.

Επίσης διαπιστώθηκε ότι οι κατηγορίες του τουρισμού συνεχώς διευρύνονται και δημιουργούνται νέες ανάλογα με τις απαιτήσεις των ταξιδιωτών. Έτσι ιδίως στη χώρα μας θα πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη έμφαση στο να αναπτύξουμε νέες κατηγορίες τις οποίες θα προωθήσουμε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, με γνώμονα η χώρα μας να βρίσκεται συνεχώς στους πιο δημοφιλείς προορισμούς παγκοσμίως.

Όσον αφορά το νομό Θεσπρωτίας, παρατηρούμε ότι οι υποδομές δεν είναι αρκετές ώστε να υπάρχουν προτάσεις για διαδρομές σε όλες τις κατηγορίες του θεματικού τουρισμού. Επίσης η συγκεκριμένη εργασία μπορεί να αποτελέσει την αφορμή για να γίνει μια καλύτερη δουλειά για την προβολή του νομού, να εντοπιστούν αδυναμίες αλλά και να προβληθούν περιοχές κυρίως οι μη παραλιακές που έχουν φυσική ομορφιά και δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης.

Στο τελευταίο κεφάλαιο που ακολουθεί γίνονται κάποιες προτάσεις για μελλοντικές αντίστοιχες εργασίες.

Κεφάλαιο 5

Προτάσεις για μελλοντικές εργασίες

Το «κεφαλαίο» τουρισμός αποτελεί για τη χώρα μας ένα μεγάλο μοχλό ανάπτυξης και μια τεράστια πηγή εσόδων ετησίως. Γι αυτό λοιπόν θα πρέπει να γίνονται συνεχώς βήματα και για την βελτίωση του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών, αλλά για την εξέλιξη και προσαρμογή του τουριστικού προϊόντος στις σύγχρονες ανάγκες. Η συμβολή λοιπόν των Γ.Σ. σε αυτό το κομμάτι είναι καθοριστική καθώς ενσωματώνει πολλές παραμέτρους και έχει τη δυνατότητα προβολής και μέσω διαδικτύου.

Δεν είναι πολύ μακρινοί οι καιροί που ο χάρτης ήταν το εργαλείο του ειδικού-γεωγράφου, χωροτάκτη, και ερευνητή στη στεριά, και μόνο οι ναυτικοί είχαν λόγω της φύσης του επαγγέλματός τους, υψηλό βαθμό εξοικείωσης με αυτόν. Η αλματώδης ανάπτυξη του τουρισμού και η γενικότερη αύξηση των μετακινήσεων είχε ως αποτέλεσμα τη μεγάλη διάδοση των χαρτών ως βοηθημάτων για το ταξίδι και την περιήγηση. Καθιερώθηκε οι ταξιδιωτικοί χάρτες να είναι μέσης κλίμακας (1:100.000 έως και 1:1.000.000), μικρής ακρίβειας, διανθισμένοι με πολύ πειστικούς συμβολισμούς για την αξιοπιστία και την επικαιροποίησή τους. Από την άλλη πλευρά, το κοινό - σε παγκόσμια κλίμακα - είχε περιορισμένες απαιτήσεις και λιγοστές γνώσεις, ήταν όμως πολυάριθμο. Ως άμεση συνέπεια η κατασκευή και εμπορία χαρτών μέσης κλίμακας που προορίζονταν να συμπληρώσουν έναν τουριστικό οδηγό και όχι να προσανατολίσουν, αναδείχθηκε σε επιχείρηση μικρής επένδυσης και μεγάλης απόδοσης. Έτσι όλο και μεγαλύτερος αριθμός εκδοτών χαρτών μπήκαν στην αγορά.

Στις μέρες μας, παρατηρείται μια ολοένα αυξανόμενη δραστηριότητα παραγωγής χαρτών από πληθώρα ιδιωτικών εταιρειών και φορέων, πέραν των επίσημων χαρτογραφικών υπηρεσιών. Οι χάρτες αυτοί, που προορίζονται συνήθως για χρήση από το ευρύ κοινό, συχνά παρουσιάζουν σοβαρά ελλείμματα ακρίβειας και αξιοπιστίας. Η σύγχρονη τεχνολογία παρέχει σημαντικά εργαλεία, ικανά να στηρίξουν αυτές τις προσπάθειες και να βοηθήσουν στη βελτίωση των τελικών χαρτογραφικών τους προϊόντων. Γι' αυτό λοιπόν πρώτα απ' όλα πρέπει σαν μηχανικοί

σε οτιδήποτε δουλειά η εργασία ασχοληθούμε να δώσουμε ένα αποτέλεσμα αξιόπιστο και ακριβές.

Ύστερα από την ενασχόληση με τη συγκεκριμένη διπλωματική, έγινε αντιληπτό ότι ο τουρισμός έχει μια συνεχώς εξελικτική πορεία και οδηγείται προς την εξειδίκευση. Συνεπώς και οι αντίστοιχες μελλοντικές εργασίες θα πρέπει να συμβαδίζουν με τις εξελίξεις και να προσαρμόζονται στις εκάστοτε συνθήκες. Έτσι λοιπόν μια μελλοντική εργασία θα μπορούσε:

1. να ασχοληθεί μόνο με μια από τις κατηγορίες του θεματικού τουρισμού και να προταθούν πολύ περισσότερες διαδρομές για την ίδια κατηγορία, αλλά και με πολύ περισσότερη ακρίβεια και λεπτομέρεια. Αυτό μπορεί να ξεπεράσει τα όρια ενός νομού και να γίνει για μια ολόκληρη περιφέρεια. Έτσι μπορεί να προβληθεί καλύτερα μια κατηγορία στην οποία μια περιοχή δεν έχει ικανοποιητικό αριθμών τουριστών. Για παράδειγμα στον ν. Θεσπρωτίας ο ορεινός τουρισμός σε σχέση με άλλες κατηγορίες υστερεί, επομένως μια εργασία η οποία θα επικεντρωνόταν στην ανάδειξη της ορεινής Θεσπρωτίας με χρήση χαρτών Γ.Σ., πρόταση διαδρομών προς τους επίδοξους επισκέπτες, αλλά και καλή ανάλυση και παρουσίαση αυτών θα ήταν προς όφελος της ανάπτυξης του ορεινού τουρισμού του νομού.
2. να γίνει σε επαγγελματικό επίπεδο είτε σε συνεννόηση με την εκάστοτε τοπική αυτοδιοίκηση είτε με κάποιο οικονομικό επιμελητήριο. Έτσι θα μπορέσουν να μπουν σαφείς κατευθυντήριες γραμμές για το πώς να γίνει η εργασία, ποιές περιοχές να προβληθούν περισσότερο, σε ποιές διαδρομές να δοθεί έμφαση αλλά και το αποτέλεσμα να υπάρχει σε κάποια επίσημη ιστοσελίδα που θα έχει σχέση με την περιοχή και ο επισκέπτης θα μπορεί να τη βρεί πιο εύκολα.
3. να επικεντρωθεί στην αναζήτηση νέων κατηγοριών τουρισμού (π.χ. οινικός, γαστρονομικός τουρισμός) τις οποίες μια περιοχή μπορεί να εξυπηρετήσει αλλά δεν έχει εκμεταλλευτεί ακόμη. Έτσι όχι μόνο θα υπάρχει και κάτι καινούριο να προταθεί στους επισκέπτες, αλλά πολλές περιοχές θα μπορέσουν να προσελκύσουν τουρίστες προσφέροντας κάτι διαφορετικό.

4. να επικεντρωθεί στο να δημιουργηθούν χάρτες διαδρομών βάση των κατηγοριών του θεματικού τουρισμού, αλλά με διαφορετική πρόταση για κάθε ηλικία ή περίσταση σε κάθε κατηγορία (π.χ. για τον θαλάσσιο τουρισμό να γίνει άλλη πρόταση για μια οικογένεια με παιδιά και άλλη για μια παρέα φοιτητών).
5. να δημιουργηθεί ένας χάρτης ο οποίος θα επικεντρωθεί στον προσδιορισμόν και την αποτύπωση των ορεινών μονοπατιών μιας περιοχής. Η χώρας είναι κατά κύριο λόγο ορεινή, υπάρχουν τοπία και διαδρομές εντυπωσιακές που πολλοί δεν τις γνωρίζουν λόγω της χαμηλής προβολής τους αλλά κυρίως γιατί οι περισσότεροι δεν γνωρίζουν που υπάρχουν προσβάσιμες και βατές ορεινές διαδρομές. Έτσι θα μπορούσε μια εργασία να ασχοληθεί με την ανάδειξη ορεινών μονοπατιών μέσω της οπτικοποίησης τους με χάρτες Γ.Σ..

Συμπερασματικά βλέπουμε ότι με τη βοήθεια και τη συμβολή των Γ.Σ. στον τουριστικό τομέα αφενός, ωφελούνται οι τουρίστες καταναλωτές έχοντας καλύτερη ενημέρωση, εύρος επιλογών και τη δυνατότητα να οργανώσουν καλύτερα το ταξίδι τους και αφετέρου, οι τουριστικές περιοχές μπορούν να έχουν μια ολοκληρωμένη και ευρεία προβολή μέσω των χαρτών πληροφοριών.

Βιβλιογραφία

A. Ελληνική

- Λαγός, Δ. (2005). *Τουριστική Οικονομική*. Αθήνα : Εκδόσεις Κριτική.
- Σφακιανάκης, Μ. (2000). *Εναλλακτικές μορφές τουρισμού*. Αθήνα : Εκδόσεις Έλλην.
- Μοίρα, Π. (2005). *Τουριστική γεωγραφία της Ελλάδας*. Αθήνα : Εκδόσεις Interbooks.
- Κολτσιδόπουλος, Γ. (2003). *Ελληνική Τουριστική και Ταξιδιωτική Γεωγραφία*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.
- Τσάρτας, Π. (1996). *Τουρίστες, ταξίδια, τόποι: κοινωνιολογικές προσεγγίσεις στον Τουρισμό*. Αθήνα: Εξάντας.
- Κουτσόπουλος, Κ. (2003). *Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών*. Αθήνα : Εκδόσεις Παπασωτηρίου.
- Κουτσόπουλος, Κ. (2003). *Εφαρμογές Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών με τη χρήση του λογισμικού ArcGIS*. Αθήνα : Εκδόσεις Παπασωτηρίου.
- Κάβουρας, Μ. (2003). *Αρχές Γεωπληροφορικής και Συστήματα Γεωγραφικών Πληροφοριών*. Αθήνα.

B. Ξενόγλωσση

- Burrough P.A. (1986). *Principles of Geographical Information Systems for Land Resources Assessment*. Oxford Science Publications.
- Couclelis H. (1999). *Space, time, geography. Geographical Information Systems: principles, techniques, management, and applications*. 2d ed., vol. 1, pp 29-38, New York.
- Kao C.R. (1968). *The Use of Computers in the Processing and Analysis of Geographical Information στο: Berry, J.L.B and Marble, F.D. (ed.), Spatial Analysis: A Reader in the Statistical Geography*. Englewoods Cliffs: Prentice Hall.
- Scholten, H.J and Stillwell, J.C.H. (1990). *Geographical Information Systems for Urban and Regional Planning*. Kluwer Academic Publishers, Delft.
- Haklay, M., Singleton, A., Parker, C. (2008). *Web mapping 2.0 : The Neogeography of the GeoWeb*, University College London.
- Gartner, W.C. (2004). *Rural tourism development in the USA , International journal of tourism research*. New York.

Clarke, K., (2001). *Getting Started with Geographic Information Systems*. Upper Saddle River, N.J.: Prentice-Hall.

DeMers, M. N., (2000). *Fundamentals of Geographic Information Systems* (2nd edition).: John Wiley & Sons, New York.

Γ. Διαδικτυακοί ιστότοποι

<http://www.geodata.gov.gr>

<http://www.agrotour.gr>

<http://www.ecotour.gr/WhitePaperEcotourism.doc>

<http://www.thesprotia.gr>

<http://www.statistics.gr>

<http://www.dodoni.gr>

<http://www.gfilippiada.gr>

<http://www.olig.gr>

<http://www.imparamythias.gr>

<http://www.tsamantas.com>

<http://www.enterprisegreece.gov.gr>

<http://www.google.gr/images>

<http://www.php.gov.gr>

<http://www.e-syvota.gr>

<http://www.igoumenitsa.gr>

<http://www.wikipedia.gr>

Δ. Πηγές

Castaldini, D.(2005). *Geo-Tourist Map of the Natural Reserve of Salse di Nirano*. Italian Journal of Quaternary Sciences.

Jovanovic, V.(2008). *The application of GIS and its components in tourism*. Yugoslav Journal of Operations Research.

Dondo, C. (2002). *GIS in tourism*. Department of Geomatics, University of Cape Town.

Martinis, A., Halvatzaras, D., Kabbasi, K. (2004). *Promotion of Eco-Tourism Using the Practice of Wikipedia: The Case-Study of Environmental and Cultural Paths in Zakynthos*. Department of environmental Technology and Ecology, TEI of Ionian Islands.

Kanga, S. (2014). *Potential of Geospatial Techniques to Facilitate the Tourist & Administration*. International Journal of Advanced Remote Sensing and GIS.

Tzu-How, C. (2011). *Developing a Tour Guiding Information System for Tourism Service using Mobile GIS and GPS Techniques*. Department of Geography and Spatial Information Research Center.

Κυριτσοπούλου, Α. (2013). *Δημιουργία Άτλαντα Πολιτισμού και Περιβάλλοντος για το Ακρωτήριο Χανίων. Χαρτογράφηση των Πολιτιστικών Χώρων με χρήση Γ.Σ.Π.-G.I.S.* Διπλωματική εργασία, Πολυτεχνείο Κρήτης.

Αραποστάθης, Ε. (2010). *Εφαρμογές Οπτικοποίησης Γεωγραφικών Δεδομένων Στον Παγκόσιο Ιστό*. Μεταπτυχιακή διπλωματική, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών.